

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

7 Şubat 2018 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Ömer Serdar'ın, Komisyona yeni katılan üyelere hoş geldin dediğine, 28 Şubat Sürecinde Gerçekleşen Hak İhlalleri ve Mağduriyetlerinin İncelenmesi Alt Komisyonu üyelerinin belirlendiğine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

III.- KONU

A) ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- Maltepe Açık ve 2 no.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu ile Elâzığ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

2'nci Toplantı

7 Şubat 2018 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 10.52'de açıldı.

Komisyon Başkanı Ömer Serdar, Komisyona yeni katılan üyelere hoş geldin dediğine, 28 Şubat Sürecinde Gerçekleşen Hak İhlalleri ve Mağduriyetlerinin İncelenmesi Alt Komisyonu üyelerinin belirlendiğine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin bir açıklamada bulundu.

Maltepe Açık ve 2 no.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu ile Elâzığ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu'nun görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 12.46'da toplantıya son verildi.

7 Şubat 2018 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.52

BAŞKAN: Ömer SERDAR (Elâzığ)

BAŞKAN VEKİLİ: Fatma BENLİ (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Şenal SARIHAN (Ankara)

SÖZCÜ: Leyla ŞAHİN USTA (Konya)

KÂTİP: Sibel YİĞİTALP (Diyarbakır)

BAŞKAN – Komisyonumuzun sayın üyeleri, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğünün değerli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri hoş geldiniz diyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 26'ncı Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı, 2'nci toplantısını açıyorum, yeterli çoğunluğumuz vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Ömer Serdar'ın, Komisyona yeni katılan üyelere hoş geldin dediğine, 28 Şubat Sürecinde Gerçekleşen Hak İhlalleri ve Mağduriyetlerinin İncelenmesi Alt Komisyonu üyelerinin belirlendiğine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Öncelikle, 2018'in bu ilk toplantısının hepimize hayırlar getirmesini diliyorum. İnşallah Komisyonumuz bu yeni yılda önemli çalışmalara imza atacaktır. Bu vesileyle, Komisyonumuza üye olarak katkı yapacak tüm milletvekili arkadaşlarımıza ve Komisyonumuza dâhil olan Sibel Yiğitalp, Adnan Boynukara, Sema Ramazanoğlu, Abdullah Ağralı, Selçuk Özdağ'a da hoş geldiniz diyorum. Türkiye'de ve dünyada insan hakları standartlarını yükseltmek için hep birlikte güzel çalışmalar yapacağımıza inanıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu döneme başlarken tüm alt komisyonlarımızın kuruluşunu tamamladığını ve bundan sonraki dönemde aktif katkı vermeye hazır hâle geldiğini belirtmek istiyorum. Bu çerçevede, beş alt komisyonumuzun üye eksiklikleri tamamlanırken 9 Haziran 2016 tarihinde kurulan 28 Şubat Sürecinde Gerçekleşen Hak İhlalleri ve Mağduriyetlerinin İncelenmesi Alt Komisyonu üyelikleri de belirlenmiştir. Buna göre, Ankara Milletvekili Aydın Ünal, İstanbul Milletvekili Fatma Benli, Konya Milletvekili Abdullah Ağralı, Konya Milletvekili Leyla Şahin Usta, Mersin Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar, Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp ve İstanbul Milletvekili Atıla Kaya'dan teşekkül etmiştir komisyonumuz. Tüm alt komisyonlarımızın yüksek bir motivasyonla hızlı ve etkin bir çalışma ortaya koyacaklarına inanıyor, başarılar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun hazırlayıp sunduğu inceleme raporlarını görüşeceğiz. Raporlara geçmeden önce sizlere komisyona yapılan bireysel başvurularla ilgili bilgi sunmak istiyorum.

Komisyona 6 Şubat 2017 yani dün itibarıyla ulaşan toplam başvuru sayısı 9.763'tür. Bu başvurulardan 9.150 adedi hakkında gerekli işlem yapılmıştır. Komisyonumuzca işleme alınan başvuruların konulara göre dağılımı şöyledir: Memuriyete ilişkin sorunlar 4.113, cezaevlerine ilişkin başvurular 3.727, yargıya ilişkin sorunlar, şikâyetler 2.244, yasal düzenleme talepleri 368, işleme alınmayanlar –bunlar dilekçe şartlarını taşımaması veya belli bir konu içermemesi nedeniyle- 358,

komisyonun girişimde bulunması, yerinde inceleme talepleri 290, kolluk uygulamalarından şikâyetler 157, askerlikle ilgili sorunlar 125, eğitimle ilgili sorunlar 120, işçi sorunları 145, çeşitli sorunlar – bunlar sağlık sorunları, maddi yardım talebi, iş talebi gibi konular- 465.

Komisyonla yapılan başvurulardan kötü muamele, işkence iddiaları üzerine 92 dosya hakkında ilgili cumhuriyet başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulmuştur. Ayrıca, komisyonla başvuru olmaksızın basın-yayın organlarında, sosyal medyada dikkat çeken birtakım işkence, kötü muamele iddialarına ilişkin de toplam 19 vakayla ilgili Başkanlığımızca suç duyurusunda bulunulmuş olup bunların takibi de yapılmaktadır.

III.- KONU

A) ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- Maltepe Açık ve 2 no.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu ile Elâzığ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, şimdi, bu Başkanlığımızın sunuşlarından sonra, gündemimizin 2'nci maddesi olan Maltepe Açık ve 2 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu ile Elâzığ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu'nun görüşmelerine geçiyoruz.

Öncelikle, inceleme heyetleri adına birer milletvekili arkadaşımızın sunumlarını yapmalarını isteyeceğim. Daha sonra, bu sunumlardan sonra her iki rapor hakkında müşterek müzakere yapıp oylamasını da ayrı ayrı gerçekleştireceğiz.

Şimdi, Maltepe Açık ve 2 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu hakkında sunumlarını, değerlendirmelerini yapmak üzere sözü Sayın Metiner'e veriyorum.

Buyurun Sayın Metiner.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Raporumuzu takdim ettik, rapor üzerinde böyle çok uzun konuşmaya gerek yok, vakit israfı açısından bunu çok gerekli bulmuyorum. Önerilerimiz de raporumuzun sonunda takdim edilmiş durumda. Eğer raporumuza yönelik olarak bir kısım eleştiriler gelirse izniniz olursa onlara bilahare cevap vermeyi düşünürüm ama rapor her bir üyemizin önünde durmuşken, okunmuşken rapor üzerinden ayrıntılı bir sunum yapmayı vakit kaybı olarak değerlendiriyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Metiner.

Şimdi, ikinci inceleme heyetimiz Elâzığ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda inceleme yaptı. Buna ilişkin inceleme ve değerlendirmeler de zaten gündemin ekinde sizlere takdim edilmişti. Bu değerlendirmeleri sunmak için Sayın Fatma Benli'ye söz veriyorum.

Buyurun Sayın Benli.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle, geç kaldığım için özür diliyorum, başka bir toplantıdan gelmek durumundaydım.

Aslında Maltepe Cezaevinde ifade edilen hususlar Elâzığ Cezaevi için de ifade edilebilir. Rapor daha önce üyelerimize takdim edildi. Belki Elâzığ Cezaeviyle alakalı ek olarak sadece şunu söyleyebiliriz: Maltepe Cezaevinde ciddi anlamda bir kapasite artışı sorunu var. Elâzığ'da olması gerekenden fazla mahpus bulunmasına rağmen çok aşırı bir mahpus kalımı söz konusu değil. Bunun dışında, yeni bir cezaevi olmasından kaynaklanan birtakım sıkıntılar var Elâzığ Cezaevinde. Buna ilişkin sıkıntılar ve çözüm önerileri raporda yer alıyor ama biz onun ötesinde hem Cezaevi Genel

Müdürlüğüyle yapılan çalışmalarda hem cumhuriyet savcısıyla özellikle yaptığımız çalışmalarda, valilik ve belediye kanalıyla yaptığımız bazı çalışmalarda da elinizdeki raporda yer alan aksaklıkların çözülebilecek oranda çözülmesi açısından da ayrıca girişimlerde bulunduk. Ben bu noktada en azından Elâzığ Cezaevine bir sonraki gidişte, bir dahaki denetimde karşı karşıya kaldığımız sıkıntıların olabildiğince azalacağına inanıyorum. Mesela cezaevinde anneleriyle beraber kalan çocuklar vardı. Biz Elâzığ'da Belediye Başkanıyla görüşme yaptığımız zaman o çocukların ihtiyaçları karşılandı ya da Elâzığ'da R tipi bir cezaevi açılmış, daha doğrusu hazırlanmış, her şeyi hazır durumda ama son dönemde alınan kararlar neticesi eleman tahsis edilmediği için bekleniyor. Mesela bununla ilgili Sağlık Bakanlığıyla girişimlerde bulunduk. Dolayısıyla, bu tarz problemlerin hem valilik hem Bakanlık hem de bizatihi başsavcılık ve Elâzığ Cezaeviyle ilgili savcılık kanalıyla da çözülebileceğine inanıyorum ama bunun dışındaki yapısal sorunların çözümü de illa ki Cezaevi Genel Müdürlüğünün bu konuda biraz daha fazla dikkat etmesiyle çözüm bulacaktır inancındayım.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Benli.

Değerli arkadaşlar, bu her iki incelemeyle alakalı raporlar zaten gündemin ekinde sizlere daha önce dağıtılmıştı, arkadaşlarımız da kısa değerlendirmelerini yaptı. Şimdi, ben raporları müzakereye açmadan önce, Sibel Yiğitalp'ın muhalefet şerhi de sanıyorum sizlere dağıtılmış oldu, bana da yeni ulaştı. Bu raporları müzakereye açacağım, değerlendirmelerinizi alacağım, daha sonra ayrı ayrı oylamalarını yapacağım. Bu arada bürokrat arkadaşlarımız da bu değerlendirmelere ve sorulara ilişkin eğer notlarını alırsa son söz olarak da kendilerine cevaplamak ve değerlendirmek üzere söz vereceğim, daha sonra oylamaya geçeceğim.

Ben raporu izninizle müzakereye açıyorum, söz almak isteyen arkadaşlara söz hakkı vereceğim.

Buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlar, Adalet Bakanlığının değerli bürokratları, basın mensupları; hepinizi saygıyla ve hürmetle selamlıyorum.

Öncelikle raporu hazırlayan, düzenleyen, ziyarete katılarak emek sarf eden arkadaşlarımızın da emeğine sağlık diyorum.

Burada söyleyeceğim şeyler sadece yapıcı anlamda, kimseyi yerme vesaire anlamında değil.

Genellikle ring araçlarında yani şehirler arası transferlerde veyahut da cezaevine gidiş gelişlerle ilgili araçlarda işkencenin, kötü muamelenin olduğuna dair şikâyetler var. Raporda bununla ilgili -görebildiğimiz kadarıyla- açıklayıcı ve doyurucu açıklama göremedim fakat cezaevi idaresine, daha doğrusu Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ben teşekkür ediyorum. Kendilerini aradım, dedim ki: Sizin araçlarınızda kamera kayıtları var mı? “Var.” Kamera kayıtları polisin tüm araçlarında da var. Şimdi, kamera kayıtları niçin bu araçlarda var? Bu tür araçlarda nakil sırasında işkence ve eziyet, kötü muamelenin önüne geçmek ve bunu minimum seviyeye indirmek için konulmuş, hem Emniyet araçlarına hem cezaevi araçlarına. Yönetmelik böyle diyor, düzenlemesi bu. Konulmuş ama gelin görün ki arkadaşlar uygulamada bu kamera kayıtları araçlarda açılmıyor. Eğer araçlarda bu kamera kayıtları açılmış olsa, Sayın Başkan, bence bu şekildeki şikâyetler ne olur? Tersine çürütülmüş olur. Şimdi, bu anlamda benim Bakanlık görevlilerinden istirhamım şu: Bizlere en azından doyurucu bilgi verme açısından, gidilen bu 2 cezaevinden duruşmalara bugüne kadar ne kadar işte araçla götürüldü veya bu gidilen 2 cezaevinden de nerelere tutuklu ve hükümlü nakilleri oldu, bu nakillerle ilgili kaç sefer yapıldı, elinizde bu araçların kamera kayıtları var mı? Eğer kamera kayıtları yoksa, bunlar gerçekten kapalı bir

vaziyette götürülmüşse bunun mefhumumuhalifinden çıkan mana ne? Demek ki orada istenmeyen iş ve işlemler olmuştur, hukuk dışı eylemlere insanlar maruz kalmıştır, bu yüzden kapatmışlardır, devre dışı bırakılmıştır, yoksa yani devlet tüm imkânı sunacak, bu paraya tabi değil, ekonomik şeyi yok, zaten tüm ekonomik masrafını devlet yapmış, araca zaten o kamera kaydını koymuş. Bu çok önemli bir husus, buna açıklık getirilmesini istirham ediyorum ben.

Bir başka konu, cezaevlerinde anneyle birlikte kalan çocuklarla ilgili Sayın Başkanım. Ben Komisyonumuzda çalışan arkadaşlara teşekkür ederim; bu valiliklerin bünyesinde kurulu bulunan insan hakları kurulları var, onların da raporları düzenli geliyor, o raporları ben aldım. O raporlarla karşılaştırma yaptığımız zaman, yine, orada da cezaevindeki çocuklar için sosyal faaliyetlerin artırılması anlamında bunlara vurgu yapmışlar, sırf araç gereç anlamında değil. Yine, aynı şekilde -raporda da gerçi var- deniliyor ki: “Bu spor alanları vesaireyle ilgili, sosyal aktiviteler açısından...” Orada da yine bu hususlar var. Yani mesela bu bahsettiğim benim 2017’nin raporlarında, bunlar olduğu hâlde... Aslında bunlar Bakanlığa da geliyor, Genel Müdürlüğe de geliyor. Yani Genel Müdürlükte bu şikâyetlerin üzerine niye gidilmiyor, bunu da ben kavramış değilim. Yani çünkü “check up” sistemi açısından bunun böyle kontrol edilmesi lazım.

Değerli Başkanım, vallahi kantinlerle ilgili -24’üncü Dönemden beri ben bu Komisyonun üyesiyim- hep biz bu sorunu yaşıyoruz. Kantinlerle ilgili mesele, tutuklu bulunan kadınlarla ilgili özel ihtiyaç malzemeleri yok, çocuklarla ilgili yok ve bu kantinlerde ürünlerin çeşitliliği çok az. Aynı zamanda, kantinde kimler çalışıyor? Mesela bu raporda yok, Sayın Metiner o konuyu çok iyi biliyor. Biz bir kantinde sorduk: Arkadaş, siz memur musunuz, yoksa burada tutuklu veya hükümlü müsünüz? Memur ama kantin memuru değil, aslında orada gardiyan olan arkadaşımızı, gardiyan arkadaşımızı kantin memuru olarak kullanıyorlar ki orada bu arkadaşlarımızın zaten yeteri kadar şeyi yok, personel eksikliği ve sıkıntısı var, bunu da bir rayına koymak lazım.

Maltepe’yle ilgili, kamera kayıtları vesairesi, kuleler maalesef raporda eksik arkadaşlar. “Var.” demişsiniz, gidin, bir de orada şifahen görüşün, ben ziyaretlere gittiğim için, o kamera kayıtları eski olduğun için, Sayın Başkan, görüntüleri flu, net değil. Ben onu Mecliste bir gün Adalet Bakanına da söyledim sözlü olarak, dedim ki: Ya, arkadaş, orada kamera kayıtları var, kamera kayıtları flu, tam net değil, net belirtmiyor, bunların yenilenmesi lazım. Aynı şekilde, yine, Maltepe’de şunu yaşıyoruz: Ziyarete gittiğiniz zaman, bu göz retinasının okunmasıyla ilgili, İngilizce konuşuyor: “Yaklaşın, uzaklaşın.” Şimdi, vatandaşımız Türkçeyi zor öğrendi ya, bu programı Türkçe yapın arkadaşlar. Program orada İngilizce, 4 tane makine var, bunun 2 tanesi İngilizce, 2 tanesi Türkçe. Gidiyorsunuz, Silivri’de de aynı şekilde. Yani bu programın tekdüze olması lazım. Tamam, ben anlıyorum yani 4 tane kamera kaydının 2 tanesi İngilizce, Türkiye’de o kadar yabancı yok ki. Yani sordum “Ağabey, programı böyle yapmışlar, biz de müracaat ettik, bekliyoruz düzeltilmesini.” dediler. Bunun bir an önce düzeltilmesi lazım.

Bir başka şey, bahsettiğimiz yine bu Maltepe ölçeğinde, mesela o göz retinasının okunması için -sizler mutlaka gitmişsinizdir yani denetim açısından gezmişsinizdir- orada engelli olan bir vatandaşın, çok özür dilerim, yani şöyle kalkabilmesi çok zor. Onun çünkü -adını söyleyin- bisikleti vesairesi alçak, ona yetişemez. Millet geliyor, 2 kişi, 3 kişi kaldırıyorlar, ancak öyle. Yani orada, Allah göstermesin, bir düşse, bir tarafı kırılrsa kim bundan mesul? Oradaki çalışan personele diyecekler ki: “Sen niye kaldırdın, senin görevin bu mu?” Peki, orada çalışan memur yardımcı da olmasa diyecekler ki: “Ya, kardeşim, geldik ziyarete de bizi sokmuyorsunuz.” Bu, kabul edilebilir bir durum değil yani erişimin çok rahat

olması lazım. Gidiyorsunuz, büyük alışveriş merkezlerinde gayet rahat bu engellilerin o para kasasına girişinden tutun, şundan tutun erişebilecek bir vaziyetleri var yani bu yapılabilir bence, o kadar maliyeti vesairesi olan bir husus değil.

Maltepe 2 No.lu Cezaevinde o aradaki... Kışın gittiğinizde bakın, yağmurlar yağdığı zaman oradaki kamu görevlisi gidiş-gelişlerde su altında kalıyor, ziyaretçiler de su altında kalıyor, hele hele eğer bot yoksa komple o çoraplarınız ıslanmış olur. Orada su gideri doğru düzgün değil, o su gideri için de ben gayet rahat konuştum yine Adalet Bakanlığıyla, “Yapacağız.” dediler ama maalesef bu sezon da bitmek üzere. Orada asfaltlama işinde bir eğitim verilecek yani aslında pek fazla bir sorun değil, o eğimin doğru olmamasından kaynaklanıyor.

Raporda yazan arkadaşlarımız her yerde “mahkûm, mahkûm, mahkûm” yazmışlar, onların hepsi mahkûm değil ki arkadaşlar, mahkûm olanlar var, tutuklu olanlar var. Evet, rapor iyi ama özenli bir dil, üslupla kullanabilirsek kavramları yerli yerinde çünkü orada kavramları biz çok hoyrat kullanmışız.

MEHMET METİNER (İstanbul) – “Mahpus” deniliyor tutuklu ve hükümlülerin hepsini kapsayan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, o denilmiyor Sayın Metiner. Yani bilmiyorum, ben otuz yıllık hukukçu olarak -Başkanımız da hukukçudur- o anlamda yani tutukluya biz... O bir şey olur yani o kavram bence o kadar... Zaten hepsine “mahpus” demişsiniz, tutukluya mahpus da diyemeyiz arkadaş, tutuklu ayrıdır, diğer ayrıdır. Yani kavram kargaşası açısından onu net şey yapmak lazım.

Benim söyleyeceklerim bunlar, hele bu kamera kaydı çok önemli.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanal.

Sayın Yiğitalp, buyurun.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Teşekkürler Başkanım.

Öncelikle herkese merhaba.

Emeği geçen arkadaşlara da teşekkür ediyorum, Sayın Fatma Hanım’a da hassasiyetinden dolayı ayrıca ben teşekkür etmek istiyorum.

Şimdi, biz hem Maltepe’ye hem Elâzığ’a gittik ve orada ortak sorunlara denk geldik. OHAL’le birlikte cezaevi idarelerine verilen sınırsız yetkiler cezaevi idarelerinin kendilerine göre bir iletişim kurma, kendine göre bir yönetim anlayışını getirmiş, bu çok tehlikeli ve sorunlu bir durum. Öyle ki bir cezaevi yönetiminin kabul etmediğini başka cezaevi yönetimi kabul edebiliyor. Kendi içinde böyle çelişkileri barındıran bir durum ve oradaki kişinin insafına kalmış neredeyse, böyle bir mesele var ortada. En çok Elâzığ’da çok yoğun sorunlar vardı, Maltepe de bundan azade değil ama Elâzığ’da özellikle “süngerli oda” diye tarif edilen bir alan var ve orada 2 tane kamera var ve o 2 kamerada kişilerin tuvalet ihtiyaçlarına kadar her şey çok açık görülecek düzeyde, açıkta yani ve çok kirli ve çok problemlidir. Yine, kadınların bulunduğu alanda, tam o “ortak kullanım alanı” denilen küçük alanda kamera var. İnsanların mahremiyeti ve insanların sözünü söyleme, insanın kendini ifade etme alanının bu kadar içinde kameranın olması da açıkçası mahremiyet açısından problemidir.

Cezaevinde çalışan personel, başta infaz koruma memurları da dâhil olmak üzere, tutuklu ve hükümlülere karşı son derece kural dışı, kendi kişisel yaklaşımlarına göre davranış biçimi geliştirmişler. Öyle şeyler söylendi ki söylemek istemiyorum, aslında çok detaya inmek istemiyorum çünkü çok incitici şeyler yaşanmış. Çok kaba, saldırgan tutumları olan infaz koruma memurları var, özellikle Elâzığ’da çok yoğun gelen şikâyetler ve bununla birlikte çocuk tutuklu ve hükümlüler var. O çocuklara karşı oradaki infaz koruma memurlarının kaba, saldırgan ve ölçsüz yaklaşımları söylendi bize. Biz

farklı zaman dilimlerinde başka yerlerde de konuştuk hem adli tutuklu çocuklarla hem siyasi tutuklu çocuklarla. Hepsinin ortak problem olarak gördüğü şey şuydu: “İnfaz koruma memurlarına biz bir talepte bulunmaktan korkuyoruz. İki defa çağırdığımızda, ikinci defa o düğmeye basarsak bize karşı mutlaka hakaret edecek, ya sesini yükseltecek ya da bize fiziksel şiddet kullanacak.” Öyle ki kameranın görmediği kör noktalarda bunun yapıldığı söylendi.

Yine, kadın tutuklu ve hükümlülerin olduğu yerde askerî tip yoklama alınması konusunda davranış biçimleri geliştirmişler Elâzığ’da. Gitmeyen, inmek istemeyen, mesela yukarıda kalan, sağlık sorunu olan, bebeği olan ya da bir şekilde aşağıda bulunmayan kadınların saçlarından sürüklenerek aşağıya kadar getirildiğini ve erkek infaz koruma memurlarının özellikle bunu yaptığını söylediler bize ve bu, aslında teyitlidir yani söylem değil, aslında bu oluşmuş bir pratiktir yani. Bunun ispatını da aslında keşke olsa da yapabilesek ama kuvvetle muhtemel doğru olduğuna inanıyorum.

Yine, bununla birlikte, orada mektup okuma komisyonlarının bulunduğu ve -yani hepsinde var ama- kişinin, oradaki komisyona kendine göre bir yasaklama sistemi getirdiğini söylüyorlar ve bununla birlikte, mesela bazı mektupların verilmediği, hatta iade edilmediği de bir problem.

İnfazlar yakılıyor. Sayın Başkan, bu, oradaki yönetim kendi insafına kalmış çünkü ceza veriyor ve ceza sonucunda infazını yakıyor. Bu da OHAL’le ilgili çok fazla sıkça gelişen bir durum.

Bir de şimdi cezaevlerine verilen iki din görevlisi var –Maltepe’de var bu- iki din görevlisi ve bir vaiz var. Din ve ahlak gelişimi konusunda görevlendirilmiş. Şimdi, sormak istiyorum, bunların tam olarak yetkileri nedir, ne yapmak için oradalar? Yani, tamam, herkes aynı inançta olmayabilir, başka farklı inançlara mensup olabilir ya da böyle bir hizmet almak istemeyebilir. Bu, sonuçta insanın kendi iradesine ilişkin bir durum. Hangi görev ve sorumluluk üzerinden orada görevlendirilmişler, bunu da sormak istiyorum

Ve onun dışında da yani aslında, bu ortak sorunların dışında mevcutta neredeyse bütün cezaevlerinde buna benzer şikâyetler çok fazla. Sizden ricam, bu şikâyetlerin değerlendirilmesi noktasında gerçekten bir pratik... Gidip izleme heyetinin sağlanmasını istiyorum çünkü -tabii ki yok diyecekler ama- OHAL ve OHAL’in getirdiği sınırsız yetkiler var ve bu yetkilerin de kişiye göre istismar edilme durumu da oldukça yüksek ve nitekim de bununla çok sık karşılaşılıyor.

LGBTİ’lerin de problemleri var ama o çok karşılanabilecek düzeyde olmadığı için, biraz kendi içinde informal bir çözüm belki getirilir. O yüzden, bu genel bir sorun değil ama genel sorunlar bunlar ve son olarak da cezaevi komisyonu olarak bunun sık sık denetimlerinin oluşması ve sıralamaya konup bir rutine bağlanması konusunda da bir talebim olacak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Metiner.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Sayın Başkan, öncelikle Sayın Tanal’a teşekkür ediyorum; gerçekten kılı kırk yaran, her türlü politik önyargıdan uzak objektif önerileri için, eleştirileri için teşekkür ediyorum. Bu tür eksiklikler bizim de gözümüzden kaçıyor olabilir ama görünen o ki Mahmut Tanal’ın gözlerine ihtiyacımız var, keşke cezaevi komisyonumuzun üyesi olsa.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben olmak isterim, alın veya haber verin, gelirim.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Evet, yani bunu çok önemsiyorum çünkü diğer arkadaşlar sadece ve yalnızca politik bir gözle bakıyorlar. Mahmut Tanal’ın biraz daha farklı bir şeyi var. O açıdan, ben Genel Müdürlüğümüzün bunları dikkate alacağı kanaatindeyim.

Mağpus, tutuklu, hükümlü, hükümlü gibi teknik tanımlamaların bundan sonra yerli yerinde kullanılması inşallah mümkün hâle gelir.

Ben Sayın Yiğitalp'ın Maltepeyle ilgili bazı eleştirilerine cevap vermek istiyorum. Elâzığ'la ilgili bizim adımıza Fatma Benli Hanımefendi, gerekli cevapları verirler. Ama çok büyük bir haksızlık içeren eleştiriler söz konusu.

“Cezaevlerinde uzun süredir ağır insan hakkı ihlalleri ve insan onuruna aykırı uygulamalar yaşanmaktadır. “ Şimdi, kaç yıldan beridir cezaevi komisyonu üyesi ve Başkanlığını yapıyorum. Cezaevlerinin büyük bir kısmına da ya Başkan ya üye sıfatıyla ziyarette bulundum, böylesine bir haksız eleştiri, yani eleştirir de genelleme yaparak eleştirmek asla doğru değil. Hani, münferit birtakım insan hakları ihlallerinden yola çıkarak birtakım eleştiriler getirse eyvallah, buna her birimiz katılabiliriz, çok münferit o da yani. Ama “Cezaevlerinde...” diye başlayan bir genelleme yapmak çok büyük bir haksızlık. Şunu bütün içtenliğimle söylüyorum, partili kimliğimin dışında söylüyorum: Ziyaret ettiğimiz hiçbir cezaevinde ama hiçbir cezaevinde, iddia edildiği gibi sistematik bir işkence, insan hakkı ihlaliyle karşılaşmış değiliz. Bunu bütün içtenliğimle söylüyorum, bütün tarafsızlığım, objektifliğimle söylüyorum. Kim ki aksini iddia ediyorsa doğru söylemiyor. Bu, hiçbir yerde münferit birtakım yanlış uygulamaların olmadığı anlamına gelmiyor. Kendi ailelerimizde de bu tür uygulamalar olabilir, çalıştığımız kurumlarda da olabilir ama sistematik işkence, bir kötü muamele, insan onuruna bilerek isteyerek, Hükümetimizin talimatları doğrultusunda, cezaevi yönetiminin de istekleri doğrultusunda yapıldığı iddiası çok büyük bir haksızlıktır. Bunun bu çatı altında bu şekilde gündeme getirilmesi bile doğru değildir.

“Tutuklu ve hükümlülere yönelik uygulanan kötü muamele ve hak ihlalleri Meclis gündemine gelip basına yansıdı ve kamuoyu tepkisiyle karşılandığı hâlde tutuklu ve hükümlülere uygulanan bu muameleden geri adım atılmamış, bu politikalardan vazgeçilmemiştir.” Bakınız, bu da bir genelleme. Her bir talebin üstüne gitmişizdir ve pek çoğunun da doğru olmadığını ortaya çıkartmışızdır. Buna rağmen bu suçlamalar devam ediyor. Bunlar politik suçlamalar. Yani yüzde yüz doğru olmadığını kanıtlanmaz da birileri çıkıp bunu söylemeye devam edecektir Sayın Başkan. Dolayısıyla ben Hükümetimizden ve cezaevi idarelerimizden kaynaklanan böyle sistematik bir kötü muamele olduğu kanaatinde değilim.

Konuşmasına başlarken OHAL'le birlikte sınırsız yetkiler verildiği söylendi. Bakınız, bu da politik bir genelleme. OHAL'in kendisi bile sınırsız bir yönetim biçimi değildir ki, anayasal ve yasal çerçevede bir idare biçimi. Her yetki sınırlıdır. Size göre sınırsız olabilir ama Anayasa'dan ve yasalardan gücünü alan, meşruiyetini alan her bir idare biçimi sınırlıdır. Evet, normal şartlara göre OHAL biraz daha sınırları geniş bir idare biçimidir ama bu, orada görev yapan insanların sınırsız yetkilere sahip olduğu anlamına gelmez çünkü onları denetliyoruz, onları denetleyen bir Hükümet var, onları denetleyen bir Meclis var; burada işte bunların yetkilerini konuşuyoruz, tartışıyoruz. Ben bu ifadenin de çok sorunlu bir ifade... Hele hele Maltepe özelinde, Maltepe Cezaevi özelinde, kendisi de bizzat orada bulunduğu hâlde bu genellemenin buraya dercedilmesini, çok büyük bir haksızlık olarak değerlendiriyorum.

Şimdi, öyle bir tablo çizmiş ki muhalefet şerhinde, bir cezaevi idaresi var, despotik bir hükümet var, bir politika var. OHAL'le birlikte bu politika tamamen sistematik işkence, insan onuruna ve insan haklarına yönelik bir politika ve cezaevi idareleri de bunu hayata geçirmek için elinden gelen her şeyi yapıyor. Peki, bu iddianın kaynağı ne, mesnedi ne? Görüşülen birtakım -tırnak içinde- tutuklu ve hükümlülerin itirafları. Tut ki doğru olsun, bu bir itiraf. Yani görüştüğünüz her bir tutuklu ve hükümlünün ve size mektup gönderen her bir tutuklu ve hükümlünün söylediklerini doğru kabul ederseniz bu sizi objektiflikten ayırır. “Bana mektup geldi, filan cezaevinde işkence var.” Ne var peki? Gidiyorsunuz, karşı tarafı da dinliyorsunuz, olayı bir bütün olarak masaya yatırılıyorsunuz. Cezaevinin kendi öznel

koşullarından kaynaklanan birtakım şeyler var. Gardiyani dinliyorsunuz, o ayrı bir haklı; cezaevi idaresini dinliyorsunuz, önünüze mevzuat koyuyorlar. Mevzuata göre hareket eden memurlar var. Ee? Buna rağmen birileri gene, özellikle de terör suçlarından içeride yatan birtakım tutuklu ve hükümlülerin mektupları, iddiaları üzerinden bu suçlamaları getirmeye devam ediyorlar. Bence, bir milletvekili olarak bunu yapmamız doğru değil, politik duruşumuz ne olursa olsun bunu yapmamız doğru değil. Mevzuat yanlışa mevzuatı değiştiririz ama mevzuat varken “Bu kimlik niye dayatılıyor, işte bu kitap niye verilmiyor, şu televizyon niye yok?” bunlar politik eleştiriler. Yani, biz cezaevi idaresinden Adalet Bakanlığımızın belirlemiş olduğu mevzuatlara uymama telkininde bulunamayız. Mevzuatın kendisinden kaynaklanan yanlışlıklar varsa bunu ilgili Komisyon üyeleri olarak, Millet Meclisi olarak Bakanlığa iletiriz. Değiştirirler, değiştirmezler. Değiştirmedikleri zaman mevzuat üzerinden eleştiri getirebiliriz yani o mevzuatı uygulayan gardiyanları, müdürleri eleştirerek varabileceğimiz bir yer yok. Zaten Komisyonumuzun böyle bir görevi de yok yani. Şimdi, burada mevzuat da konulmuş. Ben Fatma Başkanına da teşekkür ediyorum, ilgili mevzuatları da koymuş, kimlikle ilgili, çok da güzel. Kardeşim, buna rağmen cezaevi idaresine “Bunları uygulama.” diyeceğiz. Hangi komisyon üyesi bunu diyebilir, hangi komisyon başkanı bunu diyebilir?

Onun için, ben eleştirilerimizin daha sağlam, daha içerikli, daha objektif bir temelde olması gerektiğine inanıyorum. Raporlar kapsamında söylüyorum bunu. Onun dışında, kendi aramızda yine birbirimize verip veriyoruz yani. Ama incelemeye gidiyoruz, aynı vakayı birlikte görüyoruz. Sonra dönüp geliyoruz, sırf bir muhalefet şerhi koymak adına birtakım genellemeler yapıyoruz. Bence bu da çok hakkaniyetle bağdaşır bir tavır değil.

Ben kimlik şeyine burada girmiyorum, onu Fatma Hanım... “Nitekim, Maltepe 2 Nolu L Tipi Kapalı Ceza Kurumundaki gözlemler sonucunda hazırlanan taslak raporda, tutuklu ve hükümlüler ceza ve infaz koruma memurları tarafından keyfiyete dayalı işkence ve kötü muameleyle maruz kaldıklarını belirtmişlerdir.” Doğru, belirtmişlerdir. Bir kısmı ama. Ama politik -tırnak içinde politik-terör suçlarından yatan hiçbirini, bakınız, PKK’ dan başka örgütlerden yatan tutuklulardan hiçbirini bugüne kadar cezaevi idaresinden kaynaklı sistematik bir işkenceye maruz kaldıklarını söylememişlerdir. Ha, yani “Şu kitabı vermiyorlar, geç veriyorlar.” vesaire, evet ama yani cezaevinden kaynaklı, sistematik bir işkenceye maruz kaldıkları iddiasında bulunmamışlardır ama biz burada bulunabiliyoruz. Bu da çok ilginç bir keyfiyet, bunu da Komisyon üyelerimize arz ediyorum.

Ben asla bu iddiayı kabul etmiyorum. Bu iddianın bir tekini gözlemlemiş olsaydım herkesten daha fazla ben tepki verirdim ama doğruya doğru, yanlışa da yanlışa dememiz lazım.

“Özellikle devlet güvenliğine karşı işlenen suçlardan tutuklu ve hükümlü bulunanlar, ayrımcı davranışlara en çok maruz kalan grupların başında gelmekte.” Çok da ayrıcalıklı konumdadır ya. OHAL kapsamında getirilen birtakım kısıtlamalar var.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Ne mutlu onlara, değil mi?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ne mutlu onlara değil, keşke onlar kadar objektif konuşabilseydiniz Sibel Hanım. Onlarla konuştuğumuzda hep bir arada oluyoruz. Siz de dinliyorsunuz onları ama onların demediklerini buraya taşıyarak başka bir siyasi gündem oluşturmaya çalışıyorsunuz. Keşke onlar kadar objektif olabilseydiniz demek zorunda kalıyorum, üzgünüm yani. Çünkü orada birlikte gözlemliyoruz. Oradaki tavrınızı da gözlemliyorum ben. Ama yazmak zorunda olduğunuz metinle orada konuştuklarınız birbirinden farklı. Bir de orada gördüğünüz tutuklu ve hükümlülerin söyledikleri sizin söylediklerinizden tamamen farklı.

Ha, hastalıklarla ilgili şeye katılıyorum. Biz de onları gözlemledik, not aldık Maltepe Cezaevinde. İster PKK'lı olsun ister DAİŞ'li olsun vesaire, neyse yani bunlar insani dramlardır, bunların iyileştirilmesi için de biz gereken her türlü çabayı sarf ediyoruz. Cezaevinden ayrıldıktan sonra da bizzat cezaevi müdürleriyle, savcılarla, zaman zaman gelen müdür yardımcılarımızla görüşerek bunları takip ediyoruz zaten. Bunlar insani olay, bunlar politik malzeme konusu edilebilecek şeyler değil.

Bu konudaki hassasiyetini paylaşıyorum ama onun dışında, bu muhalefet şerhinin tamamen genellemelere dayalı, yapmış olduğumuz inceleme alanıyla ilgili sorunları tespitten uzak politik suçlamalar içerdiğini üzüntüyle gözlemlemiş bulunuyorum.

Sayın Başkan, bizim raporumuz son derece objektiftir, yerindedir.

Cezaevi Genel Müdürlüğümüze teşekkür ediyorum. İşkence konusunda, kötü muamele konusunda son derece duyarlıdırlar. Kendilerine bir sorun ilettiğimizde de hemen çözüyorlar ama bu, her yerde olduğu gibi cezaevlerinde de hiçbir kötü muamele olmadığı, keyfilikten kaynaklı birtakım yanlışlıkların da olmadığı anlamına gelmiyor. Bunları istihbar ettiğimiz zaman, haber aldığımız zaman da biz de Komisyon olarak gerekeni yapıyoruz, Hükümetimiz de gerekeni yapıyor, Genel Müdürlüğümüz de gerekeni yapıyor.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Metiner.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Sayın Başkan, benim birkaç açıklama yapmam gerekiyor.

BAŞKAN – Adnan Bey'e söz vereceğim, o söz istemişti.

Buyurun Sayın Boynukara.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – Teşekkür ederim.

Ben altı yıla yakın süre Adalet Bakanlığında da çalıştım. Bakanlık ve cezaevi yönetiminin bu konuda ne kadar hassas olduğunu bilen birisiyim. Hatta bu tür tartışmalar çıktığında biz o zaman Avrupa Konseyine üye ülkelerin uygulamalarının hepsini çıkarmıştık. Eminim arkadaşlarda vardır. Burada problem diye, sorun diye ortaya konulan uygulamaların tümü, büyük kısmı Avrupa Konseyi ülkelerinde var olan uygulamalar yani dünya genelindeki ortak uygulamalar. Arama biçimleri, giriş çıkış, bunlar keyfi olarak hiçbir ülkenin kendisi için ortaya çıkardığı uygulamalar değil, bunu bir kere tespit etmek lazım. Burada esas olan, keyfi uygulamalara izin verilmemesi.

Keyfi uygulamaların ben yaygın olduğu kanaatinde değilim, varsa bunun üzerine gidilir. Önemli olan, o keyfi uygulamaların dile getirilmesi, somut biçimde dile getirilmesi. Sonuçta cezaevleri yönetiminden sorumlu olan insanların büyük kısmı hâkim veya savcı yani hukuk bilgisi olan, sizin kadar, buradaki arkadaşlar kadar hukukla ilişkileri olan ve hukuka saygılı olan kişiler. Biz eğer konuları somut bir şekilde paylaşırsak bunların çözümünü sağlamış oluruz ama genelleştirmeler üzerinden gidersek tam tersi, bu tür ihlallerin üzerine şal örtmüş oluruz. Yani buna dikkat etmek lazım diye düşünüyorum.

Yani hayatının bir dönemini cezaevinde geçirmiş birisi olarak da söylüyorum bunu. Daha küçük yaşta girmiş, birçok şeyi yaşamış birisi olarak söylüyorum. Genelleştirmeler her zaman için bizi yanlış yere götürür. Somut olarak sorunlar varsa onları dile getirmekte fayda var. Onların üzerine de gidilir. Bu konuda raporlara baktım, Sibel Hanım'ın şerhine de baktım, raporları da okudum.

Özet olarak söyleyeceğim bundan ibaret. Yani genelleştirme yaparsak çözümsüzlüğü dayatırız ama somut olayları gündeme getirirsek somut olaylar üzerinden de bunların çözümüne katkı sağlamış oluruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Buyurun Sibel Hanım.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Şimdi, genelleşmeyi şu amaçla yaptım: OHAL'den kaynaklı görüşme süreleri çok azaldı, bütün cezaevlerinde olan bir şey. Çok büyük bir oranda iki ayda bir görüşme süreleri var, açık görüşler çok azalmış, telefon görüşmeleri çok düşük eskiden. Mesela bir saatken şimdi yarım saat. Pardon, ne kadar, çok hatırlamıyorum. Çok azaltılmış. Yani neden? Nedeni şu: Cemaat üzerinden yapılan bu tutuklamalardan dolayı cezaevleri çok fazla dolu. Bu, Adalet Bakanının kendisinin söylediği...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Cemaat mi?

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Fetullah Gülen cemaatinin, FETÖ; fark etmiyor benim için. Eskiden beri tutumumuz belli de sizin için bir şey diyemem.

Cemaate yapılan operasyonlardan sonra cezaevleri çok fazla doldu. Dolayısıyla kapasitenin yüksek olmasından kaynaklı hem açık görüşler hem de kapalı görüşler hem telefon görüşmeleri oldukça azalmış durumda. Böyle bir sorun var, bu bir genel sorundur.

Aynı zamanda, biz tabii ki muhalefetiz ve eksik olan şeyleri söylemek gibi bir sorumluluğumuz var. Siz de iktidarsınız, yanlış olmaması konusunda bir tutum almak gibi bir sorumluluğunuz var. Pozisyonunuzu ondan dolayı aldınız ama Elâzığ Cezaevinde hiçbirimizin, vicdanı olan hiçbir insanın asla kabul edemeyeceği şeylerin yaşandığını iyi biliyoruz. Siz yoktunuz ama giden heyetle bunu tek tek ayrıca konuşsanız, sorarsanız bunun böyle olduğunu görürsünüz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ben onu Maltepe özelinde söyledim.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Aynı zamanda Maltepe Cezaevinde de mektup konusunda problemler orada oldu, siz de iyi biliyorsunuz. Görüşme sürelerinden şikâyetçi olduklarını size de söylediler. Kitap, basın yayın üzerindeki ambargoyu sizinle de paylaştılar. Hasta tutuklu ve hükümlülerin hastaneye erişimleri konusunda ciddi sorunlar yaşandığı sizinle de paylaşıldı. Kötü muamele konusunda özellikle yaşlılar var. Biz gittiğimizde 80 tane mi, tam hatırlamıyorum rakamını da 70 yaş üzerinde çok fazla sayıda yaşlı insan vardı Maltepe Cezaevinde; bakımı problemliydi hastaneye erişimi sorundu. Bunlar ciddi problemlerdir. Biz ne kadar dersek “İyiyiz şöyle, bu kadar mükemmeliz.” ama asla ve asla dört duvar arasında, sadece cezaevi yönetiminin insafına bırakılmış bir durum üzerinden çok emin konuşamayız. Bu vicdani olarak doğru bir yaklaşım değildir. Çünkü oradaki insanların, biz o insanların sorumluluğunu taşıyoruz. Siz özellikle iktidar olarak insanların sorumluluğunu taşıyorsunuz.

Bakın, Celal Şeker'den bahsedeceğim –konumuz değil ama- herkesin bildiği, yüzde 96 özürlü raporu olan bir insandı; dört gün önce hayatını yitirdi. Yani bunun gibi yüzlerce insandan bahsedebilirim. Ama konumuz o değil. Fakat siz genel bir güzellere yapıp “Her şey çok iyi.” dersiniz bulunduğunuz yere de fayda sağlayamazsınız çünkü eleştiriye açık değilsinizdir, eksikleri görmek istemezseniz hiçbir şey düzeltilemez. Mevcut durum da devam eder, gider.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Mahmut Tanal'a nasıl katıldığımızı söyledik.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Katılabilirsiniz, sizin kişisel yaklaşımınız da olabilir, öyle katılabilirsiniz de ama ben öyle bakmıyorum. Gördüğüm şeyi söylüyorum. Eğer bir kadın koğuşuna erkek infaz koruma memurları gelip kadınların saçını çekip aşağıya kadar itiyorsa ve buna sessiz kalıyorsak bu bence insan olmanın... Bir konuda bir problem var demektir.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Maltepe'de böyle bir şey yok.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Maltepe derken ama Elâzığ’dan da bahsetmek gerekiyor çünkü Elâzığ’a da biz gittik, siz Elâzığ’da yoktunuz.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Elâzığ’a Fatma Hanım cevap verir.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Hakkaniyet konusuna gelince... Emin olabilirsiniz ki herhâlde yeryüzünden çok insanlardan biridir yani, ilk defa bir insan beni hakkaniyetli olmamakla itham ediyor. Yazmak zorunda değiliz. Biz gördüğümüz şeyleri yazdık, öyle bir zorunluluk kimse bize emredemez çünkü vicdanımız bizim kabul etmez. Gördüğümüz şeyleri söylüyorum ve belki bazı şeyleri söylemeyi de unutmüş olabilirim. Sayın Benli de oradaydı, Sayın Şenal Sarıhan da oradaydı ve yasama uzmanı da oradaydı. Bu sınırsız yetki... Bizim sınırsız yetkimiz yok, sizin sınırsız yetkiniz var çünkü siz yönetiyorsunuz, biz mevcut durumda var olan eksikleri söylemek gibi bir sorumluluğumuz var.

Süngerli oda vardı ki süngerli odada normalde en fazla iki saat tutulmuş, akşamdan diğer güne kadar bekletilen ve orada epilepsi hasta olanın kriz geçirdiğini biliyoruz. Bakın, çok önemli şeyler bunlar. Epilepsi hastasıdır, sara hastasıdır, süngerli odaya konmuş ve krizler geçirmiş, öylece zorla oradan revire götürülmüş. Bunu da lütfen bir hatırlatmak isterim.

Oradaki çocuklar için çok ciddi sorunlar vardı. O çocuklar bize darp edildiklerini söylediler ve bunu farklı şekilde soruldu. Bakın, sayın genel müdür de buradayken söylemiş olayım, çocuklara yapılan saldırı hele hiç kabul edilemez. Yani o çocukların bu kadar korkarak tedirgin ve panik hâlde bizimle konuşma konusunda tutumları vardı. Yani bizimle konuşurken bile çok kaygıyla konuştular. Yani kendimiz yaşadığımız şeyleri söylüyorum burada.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Maltepe’de mi?

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Yani şimdi Maltepe üzerinden tartışmayı boğarsak o zaman Elâzığ’daki meseleleri hiç konuşmayalım.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Maltepe’yi konuşuyoruz.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Yani böyle değil. Bizim derdimiz üzüm yemek, bağcıyı dövmek değil Sayın Metiner. Burada bulunmamızın asıl sebebi budur.

Biz mesela FETÖ üzerinden yapılan operasyonların hiçbir tanesinin koğuşuna gitmedik.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Gitmeyeceğiz.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Ama “gitmeyeceğiz” diye bir tutum doğru değil. Devleti devlet yapan hukuktur. Orada cemaatten dolayı, Fetullah Gülen’den dolayı ya da FETÖ’den dolayı alınan bir insanın cezaevi koşullarını görmemek gibi bir durum devlet olmak hukukuna ters düşen bir durumdur. Oradaki insanlar sizin emanetinizdir. Ama zaten yargı gerekli işlemleri yapıyor, tutuklar, cezasını verir ya da tahliye eder, bu bizim işimiz değil ama orada insanlara kötü muamele yapılmasını engellemek bizim işimizdir. Bunu söyleyeceğim. Lütfen birbirimize karşı, söylediklerimize karşı saygılı yaklaşalım. Birtakım ithamlarda bulunmayalım. Bu ithamlar bizim sorununuzu çözmez. Mevcut sorunlarımız neyse onu konuşalım.

Ben sorunlarımızdan bahsediyorum, siz benim yaklaşımımın politik olduğunu söylüyorsunuz. Elbette politik bir insanım çünkü hepimiz burada politığiz, hepimiz burada politika yapıyoruz. Ama gördüğümüz şeyi de anlatmak siyaset üstü bir şeydir ve bunu da anlatmak zorundayız.

Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, iki dakika verebilir misiniz, mümkün müdür acaba?

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkan.

Şimdi, cezaevlerinde bir de şu var: Tabii, kanal sayısı sınırlı ancak burada muhalif ses anlamında TELE1 TV, KRT TV, ARTI TV maalesef izletilmiyor. Benim sizden istirhamım, cezaevlerinde her yapıda insanlar var, insanların farklı seslere farklı kanallardan, farklı bilgilere ulaşma ihtiyaçları var. Bilgiye ulaşmak, öğrenmek, bunlar ekmek, su, hava gibi ihtiyaçtır. Cezaevi idaresinin TELE1 TV, KRT TV, ARTI TV programlarını alıp oradaki vatandaş izlemek isterse izleme imkânı sunmasını sizden istirham ediyorum.

Bir başka sorun: Evet, Sayın Başkanım, kütüphaneyi ben dolaştım, kütüphanenin listesi de bende var. Kütüphane listesinde kitaplar güncel değil. Kitapların sürekli bence güncel olması lazım. Nasıl bizim buradaki kütüphaneye geliyorsa, Millî Kütüphaneye de gidiyorsa, bildiğim kadarıyla cezaevlerine gidiyor. Bu kitapların güncel olması lazım. Bir tutuklu, cezaevinde bulunan bir kişi en fazla neye ihtiyaç duyar? Herhâlde en fazla ceza kanununa ihtiyaç duyar, infaz kanununa ihtiyaç duyar. Cezaevlerinde güncel ceza kanunu, Anayasa, infaz kanunu yok arkadaşlar. Gidin bakın, kaç tane tutuklu var, cezaevinde kaç hükümlü var, kaç tane ceza kanunu var güncel, kaç tane infaz kanunu var güncel, yönetmelik kaç tane var. Yani orada ne kadar fazla bunları verirek oradaki tutuklu veya hükümlü kendi haklarını öğrenmiş olur. Cezaevi idaresiyle mücadele yolunu öğrenmiş oluyor. Bunu öğrenmemeleri için koymuyorlar oraya. Yani istirham ediyorum ben cezaevi idaresinden, bu tür şeylerin de konulmasında yarar var.

Bu, kitap dergiler dışarıda serbest Sayın Başkanım, gidin gayet rahat Kızılay’da tüm yayınevlerinde satışı serbest ama cezaevinde diyor ki: “Bunun girişi yasak.” Yani şimdi oradaki, aslında bizim tutuklu veya hükümlüyle ilgili sadece seyahat özgürlüğü kısıtlanmış durumda, bunun dışında dışarıdaki insanlar hangi özgürlüklere sahipse aynı özgürlüklere de onlar da orada sahip. Yani ben dışarıda bir dergiyi, bir kitabı alıp okuyabiliyorsam burada gönderildiği zaman da, dışarıdan gönderildiği zaman da cezaevi idaresi, tamam, kontrolünü yapacaksa yapsın ama dışarıda satılan bir kitapsa yani “Bunu ben uygun görmedim.” Uygun görmedin, dışarıda serbest, yasal. Bu anlamda, dışarıda yasal olan, satılan haftalık, aylık dergi ve kitapların da bence konulması lazım.

Bu süngerli odanın da aslında çözümü var. Süngerli odanın gerekçesi ne? Kendine güya zarar veren tutuklunun oraya konulması, gerekçe bu. Peki, gerekçe buysa, ya arkadaş, orada kamera kaydını niye açık tutmuyoruz? Koyun oraya açık kamera kaydını. Kendisine zarar verebilecek durumdaysa müdahale edin bari. Aslında orası, yani kurusa bakmasın kimse, kötü muamelenin yapıldığı odadır. Her tarafa kamera kaydını koyacağız, orada kamera kaydı olmayacak!

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Hayır, orada kamera var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Var da gözetlenmiyor ki. Bakın, biz onu yaşadık. Maltepe Çocuk Cezaevinde -Sayın Metiner’in Başkanlığında gitmiştik- orada çocuk cezaevinde nasıl öldürüldü: Kör noktaya geliyor, yan taraftan vuruyor, kafası duvara değiyor.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Kör nokta neresiydi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kör nokta neresi? Dolaşıyorlar şeyin etrafında.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Hayır, yatakhaneydi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yatakhane değildi, mescitti, lütfen, mescitti.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Siz oraya da zaten kamera...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Olur mu? Kamera orada var, mescitte. Artı bir de orada şu var: Yani kamera kayıtlarıyla ilgili... Kamera kayıtlarına gelip düğümliyoruz ama yeteri kadar cezaevi idaresinde kamera kayıtları izleyecek personel de yok, yetersiz. Yani kamera kaydını almışsınız, personeliniz yoksa kamera kaydı orada ne yapacak Sayın Başkanım? Yani ben buradayım, bak, bugün bu oldu diyemez ki kamera kaydı. Onu inceleyen yeteri kadar personel de yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Başkanım, bu, kamerayla ilgili tek cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar hem haklı hem haksız. Kamera koyuyorsun, “Bu kamera niye beni gözetliyor?” diyor. Kamera koymuyorsun, “Niye kamera yok? Kamera olsaydı bu olay çözülebilirdi.” Şimdi bir şeye karar verilsin yani.

BAŞKAN – Bu konuda zaten arkadaşlarımız gerekli açıklamaları, uygulamaları yapacaklar.

MEHMET METİNER (İstanbul) – O öldürülen olayı ben kendim de gittim gördüm Başkanım. Yatakhanein bir kısmında kör bir nokta var, orayı görmüyor kamera. Zaten görmemesi de lazım yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yatakhane de o çocuk öldürülmedi ya.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Neyse.

Orada dövme olayı var, kameralar tespit edemiyor. Onun için yani mesele bundan ibaret yoksa ben burada cezaevi yönetiminden kaynaklı, kameralardan kaynaklı bir sorun olduğu kanaatine varmadım yani varsaydım eleştirilerimi getirdim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Raporda da öyle geçiyor Sayın Metiner.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Benli, buyurun.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şu an farklı farklı isnatların bulunduğu farklı cezaevlerine ait raporları görüşüyoruz aslında. Maltepe Cezaevinin de Elâzığ Cezaevinin de karşı karşıya kaldığı sorunlar birbirinden farklı. Elâzığ için biz hem çocuk koğuşuna hem erkeklerin koğuşuna hem kadınların hem LGBT'nin koğuşuna gittik, hem adli mahpusların bulunduğu hem terör mahpuslarının bulunduğu koğuşlara gittik. Dolayısıyla her birinin ifade ettiği unsur farklı. Örneğin erkeklerin koğuşunda “Bizde şiddet yok.” derken bazı yerlerde olabiliyor. Yöneticilerin, idarecilerin buna karşı tavrı da farklı. Ama sonuçta biz, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak bizim ana temamız cezaevinde bulunmanın ek bir ceza hâline dönüştürülmemesi. Sonuçta bu, AK PARTİ iktidarı zamanında çok net olarak ortaya kondu, bununla ilgili çok fazla yasal değişiklikler gerçekleştirildi ve bu Meclisten çıktı. Buna ilişkin zaten bütün bilgiler raporda yer alıyor ve cumhuriyet savcısı bu konuda titizlikle tüm iddiaların araştırıldığını ve zaten hâlihazırda 2 ceza infaz koruma memuru hakkında da soruşturma açıldığını ifade etti. Bizim için önemli olan orada denetimin yapılması ve isnatlar varsa, gerçekleşen keyfi durumlar varsa bunların üstüne sonuna kadar gidilmesi.

Benim yalnız, cezaevi genel müdürümüz buradayken özellikle sormak istediğim bir konu var, çünkü raporumuzda ifade ettik. Doğru, daha önce burada kimlikle ilgili sıkıntı olmuş Elâzığ Cezaevinde ama mevzuat, kimlik taşınması gerektiğini ifade ediyor. Kimliklerin fotoğrafı bizde var, zaten sadece kişinin fotoğrafı ve isim bilgileri var. Yani terör mahpusu mu yoksa adli suç mu olduğu zaten yazmıyor. Şu an Elâzığ Cezaevinde kimlikle ilgili problem çözülmüş, bir dönem terör mahpusları almıyormuş, bununla ilgili zaten sıkıntılar çıkmış ama şu an almış durumdalar. Fakat şunu söylüyorlar: “Biz cezaevinde

dolaşırken, örneğin telefon hakkını kullanırken ya da avukatla görüşürken her infaz memuru önünde tekmiil isteniyor.” ama cezaevi yönetimi tekmiil istenmesi gibi bir durumun asla olmadığını beyan ediyor. Bu durumda zaten mevzuatın yerine geldiği ortaya çıkıyor. Yalnız kimlik elde mi taşınacak ya da işte yaka kartı gibi, Meclise gelen insanlarda da bir yaka kartı var ya da boyna asılan şeyle sürekli dolaşılması hâlinde ne cezaevi idaresinin “Biz bunu yapmıyoruz.” demesi gibi bir durum söz konusu olur ne de orada kalan mahpusların “Ben kimliği taşımak zorundayım, bunu kabul ediyorum ama benden tekmiil isteniyor.” tarzında herhangi bir isnatta bulunması söz konusu olur. Kimliğin madem taşınması gerekiyor, o yakaya takılması gerekiyor ama şu anki hâlde sadece PVC’yle kaplılar, elde tutulması gerekiyor. Belki problemi bu şekilde aşmak mümkün.

İkinci konu, süngerli odalardaki kamera meselesi. Biz özellikle bütün cezaevlerinde kamera odalarına gidiyoruz, süngerli odalar dâhil diğer bütün kameralar açık. Elâzığ’da havalandırma boşluğunda proje gereği kameralar yok, belki onun incelenmesi söz konusu olabilir ama süngerli odada 2 tane kamera var ve biri direkt tuvaletin karşısında. Aslında Mehmet Metiner Başkanın ifade ettiği husus bu. Kamerayı koyduğunuz zaman mahremiyeti ihlal ediyorsunuz, çünkü direkt tuvaletin karşısında... Ama koymadığınızda, oraya özellikle uyuşturucudan kendisini takip edemeyen, kendi kendine hâkim olamayan insanlar geliyor, orada işte o taşa kafasını vurup da kendisine zarar verebilir. Yani bunu bir şekilde çözmek durumundayız. Cezaevleri kolay yerler değil, sonuçta insanlar jileti boğazından içeri alıyor, şurada tutuyor, x-ray’den çıktığı zaman çıkartıyor, gösteriyor. Bunu yaparken hem güvenlik dengesini hem de içeride kalan insanların azami olarak yaşamaları gereken hak ihlallerinin ortadan kalkması için ayrı bir yöntem bulmak zorundayız. Belki süngerli odada kalışların kesin olarak kontrol altına alınması... Çünkü bir defterleri var ama saatleri çok fazla yazılı değil. İşte orada kalışın iki üç saati geçmemesi, böylelikle tuvalet ihtiyacının olmaması gibi bir çözüm de söz konusu olabilir, böyle ancak problemi çözebiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sibel Hanım, buyurun.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Süngerli odayla ilgili bir şey söyleyeceğim.

Gönderilmek zorunda değil yani insanlar eğer kendine zarar vermiyorsa, böyle bir şey yok yani. Avrupa’da –ben biraz buna da baktım- hani böyle şizofreni hastaları, çevresine zarar veren, saldırgan olan, o da doktor raporu olduğu vakit oraya konur ama siz cezalandırma alanı olarak dönüştürseniz...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle olmaz, hastaneye...

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Yani hayır, şu anlamda, diyelim ki bir anda kriz geçirdi, çevresine zarar veriyor –geçici bir an, uzun vadeli değil yani- öyle belki, çok münferit olur o da, siz onu cezalandırma aracına ve yerine dönüştürseniz –ki nitekim öyle görünüyor- bu durumda problem orada başlıyor. Bir de cezaevlerine ilişkin, gittiğimiz iki yerde de söyleyeceğim, özellikle Elâzığ’da vardı, kıyafet konusunda çok ciddi sınırlama var Başkan, 2 taneden fazla almıyorlar, siz de takip ettiniz. Yani 2 kazaktan başka alınmıyor, 2 pantolon dışında yok.

BAŞKAN – Özel eşyalar...

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Evet, evet. Bir de renkler konusunda ciddi şeyler var, hani o eskiden beri vardı, mavi ve yeşil alınmıyordu ama şimdi hiç yok. Kalemlerde bile renk tanımı konmuş, bu da enteresan bir durum yani abartılı yaklaşımlar var. Yani derdimiz bizim oradaki problemleri çözmek.

Bir de Sayın Genel Müdür buradayken bir sorum olacak kendisine, tutuklu, hükümlü sayısı kaç? Nitelikli suçları da olursa alabilir miyim?

BAŞKAN – Genel olarak Türkiye’deki mi?

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Evet, evet, kaç cezaevi var mevcut durumumuzda? Yaş grubu bir de...

BAŞKAN – Şenal Hanım hoş geldiniz. Müzakereleri tam tamamlamak üzereydik, söz almak ister misiniz? Çünkü bürokrat arkadaşlarımıza bu değerlendirmelerle söz hakkı vereceğim.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli Başkan, diğer tartışmaları izleyemedim, bütün arkadaşlardan da özür dilerim, başka bir çalışmamız vardı, o da önemliydi, kalkma imkânı olmadı. Sanırım, arkadaşlar, hepimiz ortak gözledik, o gözlemlerimizi iletmışlerdir. Benim özellikle altını çizmek istediğim nokta, cezaevlerinden şiddet kullanımına ilişkin yakınmaların gelmesini çok ciddi bir sorun olarak görüyorum. Yani olaylar yaşanmış ve bitmiş olabilir, daha sonra düzelme de olabilir ama bunu daha etkili bir biçimde cezaevi idarecilerine, sorumlularına bildirmekte yarar var.

Ayrıca, özellikle süngerli oda meselesinde arkadaşlar ifade etmiş olabilirler, sekiz saatten daha fazla kalınma gibi yakınmalar, çok yoğun bir biçimde, sorduğumuzda süngerli odaya alınan tutuklu veya hükümlülere, yanıtlar geldi. Bunun da belirli bir saat süresinin gözetilmesi gerektiği ve cezanın insanî koşullarda gerçekleştirilmesi gerektiği konusunda uyarıya gereksinim olduğunu düşünüyorum.

Galiba diğer önemli bir sorun da cezaevlerinde çok farklı uygulamalar var. Özellikle son dönemde, bu anayasal suçlar gibi ifade edilen suçlarla ilgili olarak tutuklanan arkadaşların bulunduğu, tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu yerlerde, yeni açılan cezaevlerinde âdeta 12 Eylül uygulamalarını andıran uygulamaların yapıldığı gibi yakınmalarla karşılaştık, bunu genel olarak söylüyorum, Elâzığ’da da karşılaştık, Elâzığ dışındaki yerlerde de veya bize gelen mektuplarda da çok yoğun olarak ifade ediliyor. Ben bu konunun idari denetim azlığından da kaynaklandığını düşünüyorum yani bir uygulama birliğinin olması lazım, uygulama birliğinin de mevcut yasalar ışığında olması gerekiyor ve hepimiz biliyoruz, bu yasalar sadece bizim iç hukukumuzla ilgili değil uluslararası cezaevi standartları konusunda ve cezaevindeki tutuklu ve hükümlüye muamele konusunda özene gereksinim olduğu, bizim OHAL’i özellikle gerekçe göstererek olağan dışı bir uygulamaya yönelen arkadaşlarla ilgili gerekli soruşturmaların da yapılarak yani sadece uyarı noktasında kalmayıp hukuk dışı davranan cezaevi yöneticileri hakkında da gerekli önlemlerin alınması, gerekli işlemlerin yapılması gerektiği düşüncesindeyim.

Bununla sınırlayayım, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, değerlendirmeleriniz için teşekkür ediyorum. Her iki raporda da emeği geçen arkadaşlara ayrıca teşekkür ediyorum. Ben de bir iki hususa işaret etmek istiyorum. Özellikle, Türkiye’nin son on on beş yıl içerisinde gerek mevzuat gerekse fizikî altyapı itibarıyla cezaevleri konusunda çok ciddi mesafe aldığını, bu konuda dünyadaki birçok ülkeden de ileri seviyede olduğunu ben de gönül rahatlığıyla belirtmek istiyorum. Tabii, bu gerek mevzuat değişikliği gerek fizikî altyapı sorunlarının çözümlenmesi, orada bireysel birtakım ihlallerin oluşmayacağı, oluşturulmayacağı anlamına gelmez. Ancak, aynı fikirdeyim ben de, politik duruşumuzdan kaynaklı olarak genel tespitler, genel ifadeler kullanırsak burada hata yapmış oluruz. Zaten, bizim Komisyon olarak da görevimiz bu ihlal, uyarılar bize geldiği zaman gerek sizden gerek vatandaşın, hassasiyetle üzerine gitmek. Ben daha önce de yapılan bu incelemelerin, Komisyon çalışmalarının raporlarını okudum. Özellikle, şunu söyleyemeyiz, cezaevlerinde sistematik olarak, kategorik olarak ihlallerin kurumsallaştığını belirtemeyiz. Dolayısıyla,

bunu raporlarda çok net olarak, önceki raporlarda sizin yapmış olduğunuz çalışmalarda da gördük. Dolayısıyla, burada tespitler yaparken birtakım hassasiyetleri göz önünde bulundurmanın faydalı olduğuna inanıyorum. Kaldı ki bu konuda hepimize hepimiz çok hassas davranıyoruz, sizler bu incelemeyi yaparken ardından birkaç defa ben oradaki başsavcıyla, savcılarla sorunlara ilişkin bire bir de görüşüyorum, bire bir de sorunu çözmeye çalışıyoruz. Çünkü gerek Hükümetin gerek devletin iradesini bu konuda hak ihlallerinin olmaması, sonuçta orada tutuklu ve hükümlü olanların da devletin emânında olduğu politikasıdır. Bu açıdan, böyle bakmanın doğru olduğunu düşünüyorum ama bu, bireysel birtakım ihlallerin olduğunu da perdelememizi gerektirmiyor. Bu raporları hassasiyetle bürokrat arkadaşlarımızın takip etmesini ve buradaki değerlendirmelerin dikkate alınmasını ben de söylüyorum.

Şimdi, bu değerlendirmeler ışığında arkadaşlarımızın gerek kendilerine sorulan sorular gerekse değerlendirmelere ilişkin bilgilerini almak istiyorum.

Buyurun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Sayın Başkanım, değerli kurul üyeleri; arkadaşlar adına, genel müdürlük adına bizler de sizlere saygılar sunuyoruz.

İlk önce kendimizi tanıtarak cevaplarımızı vermek istiyorum. İsmim Şaban Yılmaz, Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısıyken iki buçuk ay önce bu göreve atandım. Mehmet Yılmaz, CTE Genel Müdür Yardımcımız olarak görev yapıyor, Hasan Akceviz daire başkanımız, Barış Öner Bey daire başkanımız, Serdar Bey daire başkanımız, Yusuf Bey Kontrolörler Kurulu Başkanımız, Çelebi Bey de daire başkanımız olarak görev yapıyor.

Efendim, ilk önce bu sayılarla başlamak istiyorum. Türkiye’de şu anda 386 tane kapalı ve açık cezaevi var ve şu anda mevcudumuz 235.888. Aslında normalde kapasitemiz, artırılmış kapasitemiz 208.830 yani şu anda yaklaşık olarak bir 27-28 bin fazlalığımız var. Bunun da ortalama olarak söylüyorum 179 bini adli hükümlü, 53 bini terör hükümlü ve tutuklusuz; bu tutuklu, hükümlünün da 9.700’ü kadın, 2.949’u da çocuk. Tabii, bu sayı gittikçe değişiyor ve üzümlere tabii şunu da belirtmek istiyorum, mevcut her geçen gün artıyor. Ortalama ayda bin civarında bir artış oluyor. Tabii, buna şöyle diyebilirsiniz: “Acaba bu terörden mi artıyor?” Hayır, maalesef adli tutuklu ve hükümlüler dolayısıyla bu artış oluyor. Çünkü, bölge adliye mahkemeleri devreye girdiği için çok çabuk cezalar kesinleşiyor ve akabinde de tabii, bunların infazına başlanıyor. Yani artış, ağırlıklı olarak adli suçlardan kaynaklanıyor.

BAŞKAN – Bir oran var mı terör suçları ile adli suçlar arasında, artış oranı, bir oranlama var mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Yani oran olarak yok ama mesela bizde aylık olarak, yıllık olarak adli ne kadar arttı... Mesela günlük olarak da söyleyebilirim. Mesela bir önceki güne göre adli 127 arttı, terör 174 azaldı yani ağırlıklı olarak şu anda mahkemeler kararlarını verdiği için terör azalıyor, adli hükümlü ve tutuklu sayısı gittikçe artıyor Sayın Başkanım.

SEMA RAMAZANOĞLU (Denizli) – Pardon, bir şey sorabilir miyim? Bu çocuk sayısı suçlu çocuk mu, yoksa anneleriyle beraber kalan çocuklar da var mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Yok, 18 yaşından küçük suçlu tutuklu ve hükümlüler. Annelerinin yanında kalan çocuk sayısı zaten belli Türkiye’de, çok az, 600’le 650 arasında değişiyor.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Bebekli anneler...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Yani 0-6 yaş grubunda, 650 civarında şu anda 0-6 yaş grubu arasında çocuk var. Bu konu zaten daha önceki toplantıda gündeme de gelmişti, eleştiri de var. Biz bu konuda bir çalışma da yapıyoruz, bunu 0-3’e çekmeyi planlıyoruz.

Tabii, bu kadar artışa nasıl dayanabiliriz, ne yapabiliriz diye düşündüğümüzde, tabii, Bakanlığımız bu konuda son bir yıl içerisinde gerekli adımları attı, birçok cezaevi inşaatı başladı. Şu anda 140 tane cezaevimizin inşaatı devam ediyor, bu senenin sonunda 40 tanesi bitecek. Tabii, bunu söylerken biz hep cezaevi yapıyoruz anlamına gelmesin çünkü biz eskileri kapatıyoruz. İlçe cezaevlerini, küçük cezaevlerini veyahut da illerde bulunup da eskiyen, artık ekonomik ömrünü doldurmuş cezaevlerini yenileri yapılıncaya kapatıyoruz. Bunun yanında, tabii, daha modern cezaevleri yapıyoruz. Artı, eskiden diyelim ki bir ilde sadece 1 cezaevi yapılırdı, şimdi öyle yapmıyoruz, kampüs şeklinde ağırlıklı olarak cezaevlerini yapmak istiyoruz; kapalı, açık, kadın, çocuk, gençlik cezaevlerini de ayırmak istiyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Niye bu kadar ihtiyacımız var Sayın Genel Müdürüm? Fabrikalar açılrsa, cezaevleri kapansa...

FATMA BENLİ (İstanbul) – Bunu isterseniz biz kendi aramızda konuşalım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Niye artıyor? Tabii, biz de bunu düşünüyoruz, şöyle söyleyeyim: Aslında cezaevlerinde ağırlıklı olarak belli suçlardan bulunan hükümlü ve tutukluların sayısı fazla. Mesela, tabii, en çok uyuşturucudan bulunanlar var, bunların sayısı yaklaşık 50 bin kişi, tutuklu ve hükümlü sayısı 50 bin kişi; bunların 45 bini ticaretten, 4 bini de kullanmaktan kaynaklanıyor. Bunların, tabii, cezası çok yüksek olduğu için bu vesileyle cezaevinde bu suçlardan hükümlü ve tutuklu fazla bulunuyor. Onun dışında, mesela yağma 20 bin kişi, yaralama 20 bin kişi, hırsızlık 30 bin kişi yani 4-5 suçtan cezaevlerinde yaklaşık 115 bin kişi bulunuyor. Şimdi, bunlarda da tabii çok fazla bir değişiklik yapılamıyor, bunlarda indirim de yok, denetim serbestliğinden faydalanma süreleri bunlarda kısıtlı olduğu için ağırlıklı olarak bu suçlardan cezaevlerimizde hükümlü ve tutuklu sayısı artıyor, yoksa diğer suçlardan normal gibi diyebiliriz.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Hamile kadın sayısı kaç, var mı elinizde bir rakam?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Yani hamile kadın sayısını net olarak bilemiyoruz, değişiyor, 45 civarında şu anda.

Şimdi, Sayın Başkanım, eleştirilere kısaca cevap vermek istiyorum.

Şimdi, “Ring araçlarında kötü muamele yapılıyor, kamera kayıtları bulunmuyor.” dendi. Ring araçlarımızın hepsinde kamera var, kamera olmayan ring aracımız yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben de var dedim, açılmıyor dedim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Açılıyor hepsi. Ha, şu var: Bu araçlar her gün yollarda, arıza yapmış olanlar olabilir yani onların da kısa süre içerisinde tamiri yapılıyor, hatta mesela en son Tarsus’ta bir olay olmuştu, ring aracı kamerası sayesinde bu tespit edildi, savcılığa bu durum bildirildi ama tabii, bunların saklama süreleri belli, üç ay gibi ancak saklanabiliyor şu anki teknolojik imkanlarla. Tabii, bunun dışında ring araçlarında kötü muamele iddiaları emin olun bize çok fazla gelmedi. Burada zaten güvenliği jandarma sağlıyor. Bazıları kelepçe takmayı kötü muamele kabul ediyor ama bunu jandarma duruma göre değerlendiriyor; takabilir de takmayabilir de, o kendi risk değerlendirmesini güvenlik...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim Sayın Başkan, kelepçeyi siz hiç taktınız mı? Mesela ben geçen bir tanesini satın almak için gittim, böyle bastıkça...

BAŞKAN – Yalnız, Mahmut Bey, sen şeyden bilirsin, bu sevkیاتlar CTE’nin sorumluluğunda değil, o, jandarmanın sorumluluğunda.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım, bastıkça o sıkıyor, basmazsan sıkı olmuyor ama bastıktan sonra onu o gerginlikten de kurtaramıyorsunuz, o anlamda bence jandarmaya da bence söylemek lazım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Doğrudur yani o konuda da tabii, jandarmaya biz gerekli uyarıları yaparız, hatta böyle uzun yolculuklarda sıkıntı olmasın diye, biz artık uçakla nakiller olsun diye talimat verdik, şu anda birçok nakil uçakla yapılıyor.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Tedavilerde çok sorun var aslında, kelepçe meselesi...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Kelepçeli tedavi...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani böyle bastırıldıkça el var ya, perişan oluyor yani âdeta bıçak kemiğe dayanıyor deriz ya, o şekilde.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – “Kantinde her şey yok.” deniyor. Kantinde imkânlar ölçüsünde cezaevinde bulunan ve oradan gelen taleplere göre ihtiyaç malzemelerini biz bulundurmaya çalışıyoruz. Yani orası büyük bir market değil, her şeyi bulundurma şansımız yok ancak diyelim ki yok, olmadığında talep olursa biz zaten bunu kantin görevlilerimiz vasıtasıyla temin ediyoruz ve bu hükümlü ve tutuklulara veriyoruz. Tabii, burada deniyor ki: “İşte, kantinde kantin görevlileri değil de infaz koruma memurları çalışıyor.” Yani bizim cezaevlerimizde zaten infaz koruma memuru dışında çalışan yok yani veznedar var, sağlıkçısı var, onun dışında herkes infaz koruma memuru ancak bunlara, kantinde çalışanlara ayrıca eğitim veriliyor bizim eğitim merkezlerimizde.

“Maltepe’de kamera kayıtları eski.” dendi sayın vekilimiz tarafından. Şimdi, şöyle söyleyeyim: Biz yeni cezaevlerinde zaten yeni sistem kameraları koyuyoruz ama siz de biliyorsunuz, teknoloji çok çabuk ilerliyor ve bazı sistemler eskiyor, bir de pahalı sistemler. İmkânlar ölçüsünde biz bu kameraları yenilenemeye çalışıyoruz.

Bu göz retinaları cihazlarıyla ilgili de bir eleştiri oldu. Şimdi, bu cihazlar da çok pahalı cihazlar. Bunlar genelde ilk alındığında bunların işletim sistemi Türkçeye çevriliyor ama bazen bunlar arıza yapıyor, yine dışarı gidiyor. Gittiğinde gelince böyle bir sıkıntı olduğu söylendi bize ve bunu da...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim gidiş kayıtlarım belli Maltepe’ye, iki kayıt arasından en az iki ay, üç ay geçmiş. Hâlâ arızalı mıdır yani?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Bunu not aldık Sayın Vekilim, en kısa sürede bunun çözümünü gerçekleştireceğiz. Ayrıca eski cihazlarda engellilerle ilgili bir şey yoktu, doğru ama şu an yeni cihazlarda engellilerle ilgili yenilikler de yapıldı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hangi cezaevlerinde var? Gidip kontrol edeyim ben Sayın Müdürüm.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Arkadaşlarımız, şu anda not aldı, birazdan bildirecekler.

Bunun dışında hem yeni cezaevlerinde olsun hem eski cezaevlerinde engellilere yönelik düzenlemeler yapılıyor, bizim talimatımız var, hatta şunu söylüyoruz: Kesinlikle ödenek sıkıntısı yok, ne yapılması gerekiyorsa yapalım.

Bir de vekilimiz bahçede su birikintisi olduğunu söylemişti, onu da zaten daha önce yazılı olarak bize sormuştu. Şimdi, geçen sene yoğun bir yağmur yağışı oldu, o sırada böyle bir şey olmuş olabilir ama biz arkadaşlara şunu söyledik: Bu konularda ödenek isteyin, neticede buralar yoğun cezaevleri. Böyle bir sorunla karşılaşmak istemiyoruz ve bu sene de gerçi çok yağmur yağmadı ama yani böyle bir şikâyet de henüz bize iletilmedi.

TV kanalları konusunda ise Sayın Başkanım, şimdi, tabii, burada TV kanalları belli sistemler vasıtasıyla veriliyor; dijital, analog şeklinde bunlar yapıyor. Şimdi, burada 20-25 kanal ancak verilebiliyor. O da nasıl belirleniyor? Anket yapılıyor oradaki hükümlü ve tutuklulara göre, yoksa biz herkesin istediğini versek o zaman herhâlde -500 kanal mı var, kaç kanal var, bilemiyorum- yani bunu karşılama imkânı yok. Biz ortalama ağırlıklı olarak eğer yoğun bir şekilde talep gelirse biz bu kanalları da verebiliriz, açabiliriz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O anketlerin içinde bu 3 televizyon kanalı yer almıyor, onları bir koysanıza.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Evet, talep gelmiyor demek ki bunlara, talep geldiğinde...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anketin içine koysanız...

BAŞKAN – Mahmut Bey, bir talep oluşturacaksın, bir kamuoyu yapacaksın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim babamın televizyonu değil, ben vatandaşın farklı şeyleri bilmesini istiyorum Sayın Başkan yani benim ortaklığım da yok, iş birliğim de yok, tanımam etmem yani.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Ama o dediğiniz kanalları emin olun biz de çok fazla duymadık.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İşte, demek ki listeye konulmadı.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Yani genelde duyulanlar veriliyor ama dediğimiz gibi eğer bir cezaevinden bu şekilde talep çok gelirse...

BAŞKAN – Anketleri listeye göre yapmıyorlar ki, onlardan talepleri alıyorlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şöyle oluyor: Talepten ziyade liste var, “Bu listenin içerisinde hangilerini istiyorsunuz?” deniyor, o listenin içerisinde olmayınca da kimsenin aklına gelmiyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Sayın Vekilim, dilekçe de yazabilirler, artık bizim hükümlü ve tutuklarımız dilekçe yazmasını çok iyi biliyor, dilekçeyle bunu talep edebilirler. Talep ettiğinde mutlaka bu değerlendirilir yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vallahi, üstadım, öyle bir anlattınız ki benim cezaevine gidesim geldi yani o kadar güzel, hoş. Evde yatmaktansa orada yatmak...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Biz şunu diyoruz Sayın Vekilim: Allah kimseyi cezaevine düşürmesin ama onlarsız da olmadığı malum.

BAŞKAN – Bu acil hasta nakillerinde ambulans kullanılıyor mu?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Kullanılıyor, tüm büyük cezaevlerimizde ağırlıklı olarak ambulanslarımız var. Zaten onlar hazır bekliyor, onlarla nakil yapılıyor. Artı, olmayanlarda zaten hemen 112’ye haber veriliyor, 112 zaten hemen cezaevinin önüne geliyor Sayın Başkanım. Artı, zaten büyük...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben çok özür dilerim Sayın Müdürüm, hepinizin affına sığınıyorum.

BAŞKAN – Mahmut Bey, bir tamamlasın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tam yeri olduğu için söylüyorum.

Sayın Metiner’le birlikte biz Roma Cezaevine gittik. Roma Cezaevinde, Sayın Müdürüm, böyle ameliyatın yapılabileceği, acil servisin olduğu, her branşta doktorun olduğu bu şekilde servisler vardı. Yani yenilerde bu var mı, yok mu, onları...

BAŞKAN – Şu an ben sana bir şey söyleyeyim mi Mahmut Bey?

Bakın, arkadaşlar, şimdi, biz değerlendirmelerimizi yaptık, arkadaşlar da sistematik olarak not aldı, dolayısıyla onların sistematığını bozmuş oluruz, bir hak ihlali olur bu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, kusura bakmayın.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Şöyle söyleyeyim: Şu anda bizim büyük cezaevlerimizin bulunduğu kampüs cezaevlerinde zaten ayrı hastane yapıyoruz. Şu anda mesela Ankara’da Sincan’da, İstanbul’da Silivri’de ve İzmir’de Şakran’da bu hastaneler var, hatta bunların sayısını artırmak istiyorduk. Mesela Elâzığ’da da bir tane yaptık çok modern bir hastane şeklinde cezaevi ancak onu açamadık. Niye? Bu en son çıkan kanun gereği hizmet satın alma... Çünkü oralarda belli branşlarda uzmanları çalıştırmak için hizmet satın alma gerekiyor ama şu anda hizmet satın alma kalktı veyahut da şu anda bir muğlaklık olduğu için o konuda bir ilerleme kaydedemedik ama ben arkadaşları yarın Elâzığ’a gönderiyorum, daire başkanlarımızı. Gidin, burayı Sağlık Bakanlığına mı devredebiliriz veyahut da oradaki şu anda yapılan şehir hastanelerinde bu imkânları artırabilir miyiz, oda sayısını artırabilir miyiz diye düşünüyoruz ve arkadaşlar, inşallah yarın bu konuları görmek üzere. Bu olaylar bu hastanenin devriyle ilgili çünkü şu anda bu hastaneyi çalıştıramıyoruz. Eskileri çalıştırabiliriz ama şöyle bir korkumuz var: Diyelim ki burada çalışanlar ayrıldı. Ne yapacağız? Yerine yenisini alamıyoruz çünkü bu kanun gereği. O vesileyle inşallah...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, protokol var Adalet Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Şöyle söyleyeyim: Protokol kapsamında zaten bizim cezaevlerimizde muayeneler devam ediyor, aile hekimleri geliyor, bunlar farklı yani cezaevleri kampüslerinde hastaneler, biz bunlardan bahsediyoruz, hatta şöyle söyleyeyim: Bizim 279 doktor kadromuz var Sayın Başkanım, bunların 8’i dolu çünkü...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, bu hastaneyle ilgili herhâlde Fatma Hanım bir şeyi aktaracak, onu aktarsın, siz lütfen devam edin.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Genel Müdürüm.

Aslında bu raporun olumlu sonuçlarından bir tanesi yaptığımız çalışmalarını ilgili bakanlıklara da ilettik. Ben Sağlık Bakanına bu konuyu ifade ettim, R tipi cezaevi açıldığını ama bu son değişen mevzuat gereğince hizmet alımı yapılamadığını ifade ettim. Gerekli çalışmalarını yaptıracağını söyledi. Eğer bu Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı arasında çözülebilecek bir konuya biz İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak devreye girip prosedürün daha fazla hızlanmasını sağlayabiliriz. Çünkü R tipi cezaevlerinin olması bu sevklerle ilgili ya da kelepçeyle ilgili sıkıntıları da en aza indirecek. Ayrıca yine İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak ben Sağlık Bakanımızla görüştüm ve şeyi ifade ettim. Şehir hastaneleri kuruluyor malum, onların projelerinde mahpus koşulları yok. Eğer mahpus koşulları olursa, güvenli odalar bulunması hâlinde o zaman doktorun da güvenliği sağlanacak. Ayrıca mahpusun kaçma riski ortadan kalkacağı için içeride çok rahatlıkla kelepçeyi çıkarabilecekler. Şu an çoğu hastanede, eski hastanelerde mahpus koşulu yok. Kaçma riski var, bir de doktorlara yapılan saldırılar oldu daha önce. Bu nedenle Üçlü Protokol gereği doktorlar kelepçenin

çıkartılmasını istemiyorlar. Bununla da ilgili Bakanımız talimat verdi, sadece yeni şehir hastanelerinde değil, projelerine eklenmesinde değil, eski hastaneler de olabildiğince bu protokol gereğince mahpus koğuşlarının olmasıyla alakalı daha fazla dikkat gösterecekler.

Yine, dediğim gibi, Genel Müdürlük ve Bakanlık arasında işlemleri daha fazla hızlandıracak bir çalışma gerekiyorsa biz bunu İnsan hakları İnceleme Komisyonu olarak yapmaya hazırız.

Teşekkürler.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Çok teşekkür ediyoruz. Yani yardımcı olursanız çok seviniriz. Dediğimiz gibi, Sağlık Bakanlığıyla protokolümüz var, görüşmelerimiz de devam ediyor. Hatta şöyle söyleyeyim: Şehir hastanelerinin projelerinde normalde bu tip odalar var. Ancak inşaatlar bitme aşamasına geldiğinde, kontroller yapıldığında bu odaların olmadığını gördük. Mesela, şu anda Elâzığ’da yok, işte arkadaşlarımız onun için gidiyor.

BAŞKAN – Yüksek güvenlikli yer var şehir hastanelerinde.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Projelerinde var Başkanım ama şu anda o tip yerlerin ayrıldığını mesela bize Elâzığ Valimiz söyledi. Şimdi, mesela arkadaşlarımız gidiyor, bunu netleştirmeye çalışıyorlar. Olması gerekiyor çünkü Elâzığ’da kampüs var yani kampüs düzeyi var, hükümlü, tutuklu sayısı fazla. Bunları aşmaya çalışıyoruz.

Onun dışında, tabii, Sağlık Bakanlığının yüksek güvenlikli cezaevi yapması gerekiyor. Onunla ilgili de görüşmelerimiz var. Mesela, İstanbul’da en azından böyle bir cezaevi yapılması gerekiyor.

Bunun dışında, efendim, doktorlardan bahsediyordum. Şimdi, bizde tabii 279 doktor kadrosu var. Ancak şu anda 8 kadrolu çalışmamız var. Ücretleri düşük olduğu için bizleri tercih etmiyorlar. Biz Maliye Bakanlığıyla da görüşüyoruz. Bunların sayısını artırabilir miyiz? Yani bizim kendi cezaevimizde olan doktorlar olsun. Yoksa aile hekimleri genelde gündüz geliyor, belli saatlerde çalışıp ondan sonra gidiyorlar. Bu konuda da Maliye Bakanlığıyla görüşmelerimiz devam ediyor.

Efendim, bu süngerli odalarla ilgili birçok şey söylendi tabii. Biz bu süngerli oda uygulamasını Avrupa’dan aldık. Avrupa’daki uygulamaların aşağı yukarı bire bir aynısı. Şimdi, buralara kimler konuluyor, zaten bunlar tüzükle, yönetmelikle belirlenmiş. Kriz anında biz buraları kullanıyoruz ve burada böyle bir saat uygulaması yok yani iki saat kalır, üç saat kalır, dört saat kalır. Biz çok fazla kalmasını istemiyoruz. Bu kişinin krizi bittiğinde bunu tekrar odasına alıyoruz. Şimdi, buralarda kamera var mı, yok mu? Bunların hepsinde kamera var ama kameralar flu. Burada flu olmak zorunda çünkü tüm ihtiyaçlar orada karşılandığı için ayrıntılı çekmesin diye oradaki kamera flu hâle getirilmiş. Ama şu zorluğumuz da var: Şimdi odalarda da ortak alanlarda da artık biz kamera olsun istiyoruz. Birçoğunda yaptık, diğerlerini de tamamlamaya çalışıyoruz çünkü orada ne olup ne bitiyor, hükümlü ve tutuklulara yönelik herhangi bir şiddet, şu bu, falan filan olup olmadığını işte bu kameralar sayesinde tespit ediyoruz. Ama o kadar zorluğumuz var ki yani bir yeri görsün mü, görmesin mi? Tuvaleti görüyor. E, tuvaletin kapısı yok mu? Şimdi, evet, süngerli odada yok.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Süngerli odada yok, evet.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Süngerli odada yok, onun için flu zaten orası.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Hayır, flu değil.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Flu.

Ama diğer odalarda tabii tuvaletlerin kapısı olduğu için yani orada her yeri görsün istiyoruz.

Şimdi, uygulama farklarından bahsedildi.

BAŞKAN – Kimlik konusunda uygulama birliği var mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Efendim, kimlik konusunda zaten hiçbir sıkıntı yok. Bu, Elâzığ’daki sıkıntılar aslında bu kimlikten kaynaklı. Şimdi, kimliği siz de gördünüz, ben burada da gösterebilirim büyütülmüş hâlini. İşte resmi var, kimlik bilgileri var. Onun dışında suçu falan da yazmıyor burada. Şimdi, tabii, yeni cezaevlerini biz açtığımızda... Geçen sene Elâzığ, Tarsus, Kayseri ve Patnos cezaevlerini yeni açtığımız için oralara toplu sevkler yapılıyor, diğer yerlerde yoğunluk olduğu için sevkler yapılıyor ama buraya giden hükümlü ve tutuklular yeni cezaevi olduğu için hemen orada yeni uygulamalar geliştirmek istiyorlar, yeni haklar peşinde koşmaya çalışıyorlar. Tabii, öyle olunca değişik sıkıntılar çıkıyor. Şimdi, Elâzığ’da PKK’dan hükümlü olarak bulunan bayanlar -erkekler eylem yapmadı bak- eylem olarak bunu yapıyor ve “Biz kimlik bulundurmamak istemiyoruz, kimlik taşımak istemiyoruz.” diyorlar. Ya, biz şunu diyoruz: Herkesin bir kimliği var, memur olarak bizlerin var, sizlerin var. Kimliksiz olmaz. Yani diyelim ki siz odadan dışarı çıktınız, görüşe gittiniz, telefon etmeye gittiniz, açık görüşe gittiniz; sizin kim olduğunuzu bilmek zorundayız. Hatta orada arkadaşlarımız sorun olmasın diye dediler ki: “Tamam, çok fazla mağduriyet yaşamayın. Kimliğiniz bizde dursun. Gidip işinizi görün, gelin.” Bu sefer eylem yapmaya başladılar. “Biz kimliği almıyoruz. Alsak bile kimliği siz taşıyın.” Ya, bizim memurlarımız kimlik taşımak zorunda mı yani? Kimlikte ne var? Biz “Bunu boğazına as.” falan demiyoruz; biz sadece bu yanında dursun, sorulduğunda veya kim olduğunu arkadaşlar görsün istiyoruz.

Onun dışında, tekmil uygulaması. Bizde öyle bir şey yok. Ancak şunu söyleyeyim: Şimdi, telefon görüşü haklarında, telefon edilen mahalle gidildiğinde, orada ilk telefon açıldığında isminin söylenmesi isteniyor. Niye? Çünkü bu telefon görüşmeleri kayıt altına alındığı için kimin konuştuğu görülsün, bilinsin diye bu yapılıyor. Yoksa onun dışında, kimsin, kim değilsin, bizi çok fazla ilgilendirmiyor. Tekmil diye bir beklentimiz de yok.

Bunun dışında, sayımlarda mesela, Türkiye’de birçok cezaevi var, hiçbirinde sıkıntı olmuyor, özellikle bazılarında oluyor. Şimdi, deniyor ki: “Sayımlar askerî düzende yapılıyor.” Size soruyorum yani şimdi ben yukarıda yatıyorum. Yatarak sayım olur mu? Veyahut da “Ben buradayım, gel beni burada say.” diyebilir misiniz? Ama tabii şu var, eğer engelliyse, hastaysa, raporu varsa kesinlikle bizim yazılarımız var “Bu konularda anlayışlı olalım, yardımcı olalım.” diyoruz. Yoksa birisi aşağıda, birisi yukarıda. Memurumuz yukarı çıktı. E, orada rehin alınırsa ne olacak? Yani bu vesileyle zaten eskiden beri Türkiye’de artık bu uygulama birliği var. Belli saatlerde aşağıda toplanılıyor, görülüyor, çıkılıyor. Onun dışında, zaten farklı bir uygulama olması gibi bir durumun olması söz konusu değil.

Ha, şunu da söyleyeyim: Cezaevlerinde işkence var mı? Yok. Yani Bakanlığımız kesinlikle bu konularda tavizsiz. Biz, kesinlikle sistematik işkencelere karşıyız ve bu konularda da cezalarımızdaki maddeler çok ağır müeyyideler getiriyor. Ha, bireysel olarak bunlar olabilir mi? Olduğu takdirde de kesinlikle bizler “Ne gerekiyorsa onu yapın.” diye söylüyoruz. Zaten bizden bir talimat beklemesine gerek yok, savcılıklarımız gerekli işlemleri de yapıyorlar. Onun dışında, biz öğrendiğimizde yani sizden geliyor, medyadan öğreniyoruz, değişik şekillerde bize böyle bir ihbar geldiğinde ve bunların çok ciddi olduğunu biz gördüğümüzde ayrıca kontrolör gönderiyoruz. Adalet Bakanlığımızın onayıyla oralara adalet müfettişleri gönderiliyor. Herhangi bir suistimal varsa, herhangi bir kötü muamele varsa kesinlikle memurlarımız hakkında işlem yapılıyor. Yani bir sürü memur... Ben mesela, dün Yüksek Disiplin Kurulundaydım, birçok memurumuzu bu olaylar dolayısıyla ihraç ediyoruz. Yani bu konuda herkesin rahat olmasını istiyoruz.

Evet, bir vekilimiz “Din görevlileri var.” diyor. Cezaevlerinde ne işleri var? Tabii, biz Diyanet İşleri Başkanlığıyla yaptığımız protokol çerçevesinde bu millî, manevî değerler dolayısıyla isteğe bağlı olarak işte, bu hocalarımızla, din görevlilerimizle görüşmek isteyenler varsa, destek almak isteyen varsa onlara bu yardım yapılıyor ve bu hizmeti sadece Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı din görevlilerimiz yapıyor. Bunun dışında, bizde yabancı hükümlü, tutuklu da var. Onların da değişik talepleri olabilir. Bu talepler olduğunda da o konularda kendilerine yardımcı oluyoruz. Yani diyelim ki Hristiyan kökenli olabilir; öyle biri varsa dilekçesini alıyoruz ve eğer bulunduğu yerde varsa hemen ona da yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Kitaplarla ilgili bir şey var efendim. Bizim kütüphanelerimiz zengin Sayın Başkanım yani burada her şey var. Ama şu var: Eskiden tabii her türlü kitap içeri girerdi, şu anda da girmemesi yönünde bir şey yok. Yasak olmayan her kitap cezaevine girebilir ama biz, bunlar bir düzen ve tertip içerisinde olsun istiyoruz. Mesela, bir kitapçı veyahut da diyelim ki gazete bayisi gelip şeyleri bırakıyor cezaevine “Bunlar dağıtılsın.” diyor. Biz de “Hayır. Eğer bunu bir kişiye gönderiyorsan, onun ismini yazıyorsan ve bu yasaklı değilse bunu veriyoruz.” Tabii, şu var: Şimdi, yasaklı olmayan her kitap cezaevine girecek diye bir kural da yok. Niye? Şimdi, mesela, maden aramayla ilgili bir kitap dışarıda tehlikeli olmayabilir ama bizim için tehlikeli olabilir mi? Olabilir yani o tip şeyler varsa kamu güvenliği veya cezaevi güvenliği bakımından tehlike olabilecek kitapları bizim cezaevi idaremiz gözlem kurulu kararı doğrultusunda içeri almıyor ve bu kararlar da yargı denetimine tabi kararlar Sayın Başkan.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Pardon, ben bir şey söyleyeceğim de: Din görevlileriyle ilgili bir yanlış anlaşılma oldu. “Niye var?” diye sormuyorum. Onunla birlikte, mesela Aleviler veya farklı inanç gruplarının da bu dini ihtiyaçları olduğunda Genel Müdürlük olarak bir çalışmanız var mı diye soruyorum. “Niye vardır?” diye sorgulamıyorum.

BAŞKAN – “Talep olduğunda karşılanıyor.” gibi bir açıklama geldi.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Yani biz onlara da izin veriyoruz. Böyle bir engelleme durumu söz konusu değil.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – “Niye vardır?” diye değil, başka açıdan sordum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Anladım, evet.

Şimdi, farklı uygulamalar, dediğimiz gibi yani yeni cezaevleri dolayısıyla öyle var gibi gözüktüyor ama bunlar olmasın diye Türkiye’de 5 tane eğitim merkezimiz var Başkanım. Tüm personeli eğitimlerden geçiriyoruz. Hele, tabii, bu tip cezaevlerinde hiç sıkıntı olmuyor demiyoruz çünkü yeni açılan cezaevlerine ne yapıyoruz? Yeni memur da alıyoruz. Yeni memurlar bu işi tam bilemeyebilir, onun için biz bunların eğitimlerini hızlı bir şekilde yapalım istiyoruz. Hatta 5 tane eğitim merkezimiz var, bunların sayılarını da artırmak istiyoruz. Kanun değişikliği gerekiyor, 6 veya 7’ye çıkarıp eğitim alan herkesi oralara almak istiyoruz. Hatta mesela, diyelim ki kadın cezaevinde kadınların dilinden anlayan veya o konuda eğitilmiş kişiler olsun, çocuklar konusunda eğitilmiş memurları oralarda görevlendirelim istiyoruz. Bu vesileyle bu eğitim planlamalarını da buna göre yeniden gözden geçirdik ve çok sıkıntı olmayacağını düşünüyorum. Ama tabii şu da var: Yani şimdi farklı uygulama; birine toleranslı davrandığında cezaevinde, hemen bir uygulama oluyor, başka yerde hemen karşımıza çıkıyor. Ama bizim için burada referans nedir? Kanunlar, tüzük, yönetmelik, genelgeler. Yani biz bunun dışına çıkılmasını istemiyoruz.

Sayın Başkan, “Kadın koğuşlarına erkek memurlar giriyor, girmiyor.” Yani bizde tabii kadın koğuşlarına genelde erkeklerin girmesi söz konusu değil, kadın görevlilerimiz var. Ancak destek amaçlı oluyor, bazen orada yetersiz kalınıyor, o tip durumlarda belki girilebilir, orada da mahremiyet ilkesi kesinlikle zedelenmesin diye bizim görüşlerimiz, talimatlarımız var Sayın Başkanım.

0-6 yaş grubu çocuklarla ilgili bir şeyler yapılsın isteniyor. Yapıyoruz. Ben geçen hafta Bakırköy Kadın Cezaevine gittim. Gidenler var mıdır, bilmiyorum, orada çocuklarla ilgili çok güzel bir kreş yapılmış. Aşağı yukarı 60 hükümlü, tutuklunun yakını bizim memurların çocuklarıyla beraber orada kalıyor ve orada onların birçok hakları var. Hatta şunu söyleyeyim: Yani şimdi, Elâzığ’a gidildi, Valilikten destek alındı. Doğru, biz değişik kurumlardan destek de alıyoruz ama biz arkadaşlara şunu söylüyoruz: Çocuklarla ilgili yatak olsun diğer ihtiyaçları olsun, bu konularda kesinlikle herhangi bir destek beklemeden bizim kendi imkânlarımızla bunları karşılansın istiyoruz.

Onun dışında, kadınlarla ilgili... O, geçen toplantıda da gündeme gelmişti ve ben o zaman Müsteşar Yardımcısıyım. Genel Müdürümüz buradan talimat vermişti, imkân olmayanların zorunlu ihtiyaçlarını biz karşılayabilir miyiz diye. O konuda da şu anda talimat verildi ve uygulama var. Kesinlikle onların ihtiyaçlarını biz karşılıyoruz, hijyenle ilgili zorunlu ihtiyaçlarını biz karşılıyoruz.

Bunun yanında, yine, büyük kampüslerde kreşler yapıyoruz yani bu çocuklarla ilgili ayrı kreşler yapıyoruz. Mesela, sağlıkla ilgili -arkadaşımız söyledi- diyaliz ünitesi de kurduk Silivri Cezaevinde, Sincanda. Çok fazla mağduriyetler olmasın diye oralarda diyaliz üniteleri kuruldu.

Sayın Başkanım, bir de şunu söyleyeyim: Tabii, sağlıkla ilgili gerçekten... Yani bu bizim için çok zorlu, Jandarma da çok zorlanıyor çünkü cezaevlerimizde çok kişi var ve biz gidenlerin sayılarını biliyoruz, yapılan harcamaları da biliyoruz. Emin olun, özel hayatından daha çok onları doktora götürüyoruz. Özel hayatında belki de o kadar doktora gitmeyecekti yani. Mesela, dişlerini yaptırmamış birçok hükümlü ve tutuklu kardeşimizin dişlerini yaptırıyoruz, devletin imkânları ölçüsünde bunlar yapılıyor.

Söyleyeceklerim şimdilik bu kadar Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Başka sorular varsa cevaplamaya hazırım.

BAŞKAN – Abdullah Bey, buyurun.

ABDULLAH AĞRALI (Konya) – Başkanım teşekkür ediyorum.

Ben sağlıkçı olmam hasebiyle... Gündeme geldi, aslında bu cezaevlerindeki sağlık hizmetleriyle ilgili ayrı bir başlık altında çalışmak lazım. Burada isteyen mevcut hastanelerdeki sağlık kalitesini bozmadan hem de gelen mahkûmların çok rencide edilmeden muayenelerinin yapılması lazım. Belki birinci basamak sağlık hizmetlerinin cezaevlerinde yapılması pratiktir -diş hizmetleri, aile hekimliği- ama işin içerisine tahlil, tetkik ve yataklı tedavi giriyorsa iş farklı olur.

Burada da Konya’da biz mesela şunu yaptık: Devam eden birkaç projeye müdahale ettik. Gelen hasta mahkûmların tüm poliklinik hizmetlerinin olabileceği ayrı bir mekân planlamak lazım. Yani mevcut hastanelerde eğer cezaevlerine ayrı bir blok olarak planlama yapılırsa oranın hem güvenliği hem kadınlar için hem çocuklar için hem erkekler için yataklı tedaviler de o şekilde planlanabilir. Değilse cezaevlerinde bir ameliyathane açmak, yoğun bakım kurmak çok pratik değil yani onun işletme şeyi yok. Ama mevcut işleyen hastanelerde, özellikle şehir hastanelerinde ayrı bir blok olarak planlaması yapılırsa onların, mahkûmların gelmesi, orada ayrı muayenelerin... Normal poliklinik içerisinde de eli kelepçeli bir mahkûmun gelip muayene olması da aslında çok doğru değil, bence doğru değil. Ama

ayrı bir planlama yapılabilir, ayrı bir birimde o hizmetler yapılabilir. Sağlık Bakanlığıyla bir çalışma yapılırsa... Hem Adalet Bakanlığıyla, iki tarafın da mimar arkadaşları... Ortaya küçük, kompakt, böyle, hastaları da çok rahatsız etmeyecek şekilde bir planlama yapılır. Bunun çözümü sadece planlama aşamasında doğru planlamanın yapılmasından geçiyor.

Bunu paylaşmak istedim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Pardon, tek bir cümle söyleyeceğim izin verirseniz.

BAŞKAN – Haydi söyle, arkadaşım olman hasebiyle. Sınıf arkadaşım ya, böyle bir ayrıcalık istiyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İstismar etmeyeceğim.

Sayın Genel Müdürüm, bu cezaevlerinde, takdir edersiniz, yılda bir sefer, bildiğim kadarıyla kitap listesi düzenliyorsunuz, tanzim ediyorsunuz. 2017 ve 2018'in cezaevlerinde bulunan kitap listesini tarafıma verebilir misiniz?

Teşekkür ederim.

Sağ olun Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sarıhan.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ben bir şey sormak istiyorum: Bize son dönemde gelen mektuplarda -size daha sonra bildireceğim, nerelerdendi, yanlış bilgi vermemek için- şöyle bir sorunla karşılaştığı söylendi, hem de avukat tutukluların bulunduğu yerlerde: “Siz parasını verin, biz istediğiniz kitabı dışarıdan alalım.” diye. Oysa dışarıdan istedikleri kitaplar zaten kendi bürolarında olan, kendi bünyelerinde olan kitaplar. Böyle bir düzenleme gerçekten var mı? Yani bu kuralı bir uygulama gibi geldi bana. Böyle bir şey olmuyor. Kitap götürüyorsunuz, denetleniyor, içeri gidiyor. Bir bunu sormak istiyorum.

İkincisi: Bu, farklı cinsel yönelimleri olan kişilerin buldukları yerlerde -Elâzığ örneğinden de yola çıkarak ifade etmek istiyorum- psikolojik sorunları olan hastalar da gördük. 2 hasta birden vardı Elâzığ'da mesela. Durumlarının da çok ciddi, çok sorunlu olduğu anlaşılıyordu. Bunların böyle bir karışımla konulması, orada... Zaten Türk toplumunda henüz çok fazla içselleştirilmemiş bir konuda böyle bir tablo uygun mu? Yani belki çok özeldir söylediğim, özel bir alana ilişkindir ama onların sağlık durumları açısından ve kontrolleri açısından... Çünkü psikolojik rahatsızlık aynı zamanda saldırganlık da getirebilir. Genelinde olmaz belki, bir sağlıklı değilim, bilmiyorum ama buna dikkat edilmesi gerekmez mi diye düşünüyorum.

Genel olarak görüştüğümüz cezaevlerinde ve mektuplarda, eskiden bu yana olan sohbet saatinin artık uygulanmadığı, özellikle bu, FETÖ tutuklamalarının arkasından yoğunlaşan cezaevi kalabalıklığı da gerekçe gösterilerek sohbet saatlerinin yapılmadığı ifade ediliyor. Bu konuyu dikkatinize sunmak istedim.

Başka bir şey: Bu bizim özel talebimiz belki milletvekilleri olarak. Daha önce cezaevinde bulunan, bize yakınmaları gelen ya da siyasi sebeple, -örneğin, Enis Berberoğlu noktasında söyleyeyim- ziyaret etmek istediğimiz arkadaşları topluca çağırıyorduk ve hep birlikte bir uygun alanda yine, uzak dinlemeyle görüşüyorduk. Şimdi bütün bu görüşmeleri tek tek yapıyoruz. Bir milletvekilinin çalışma saatleri de dikkate alındığında... Örneğin 5 ayrı kişiyle 5 ayrı sefer gidiyor, geliyor yenisi, siz o arada bekliyorsunuz, zaman kaybı oluyor; bunları birlikte görüşmek ve ondan sonra da yerlerine gitmelerini sağlamak ki yakına kadar öyleydi. Yani bir sekiz ay öncesine kadar herkes geliyordu -zaten

görüştüğümüz insanların nitelikleri de belli- ve sonra gidiyorlardı. İyi ifade edebildim mi, bilmiyorum. Yani ayrı ayrı görüşme yerine kimlerle görüşeceksek birlikte... 5 vekil oturuyoruz örneğin, karşımıza da 5 hükümlü veya tutuklu geliyor. Bu uygulamaya yeniden dönülmesi çok yararlı olur inancındayım.

Başka bir şey: Bizim başvurularımıza o kadar geç yanıt geliyor ki. Biz hepimiz belli bir günlük programla çalışıyoruz. Örneğin ben pazartesi günü çeşitli randevular vermişim, bir yere gideceğim. Bir hafta önce başvurmuşum cezaevine gitmek için. Bana pazartesi sabahı geliyor ve pazartesi günü görüşme isteğime uygun olarak. “Verilebilecek, verilemeyecek.” ya da hani “Siz lütfen gidin, programınıza uyun, biz arkadan göndereceğiz.” gibi uygulamalar olabilse ve biz de daha rahat çalışabilsek, özellikle insan hakları ve cezaevi alanında çalışan vekiller yönünden diyorum. AKP’li vekil arkadaşlar da aynı sorunla karşı karşıyadır eğer bu türlü ziyaretler yapıyorlarsa. Cezaevi görüşmesi, komisyon görüşmesi dışındaki görüşmeleri ifade ediyorum. Bu konuda bizim talebimizi de değerlendirebilirse Bakanlık yararlı olur inancındayım.

Teşekkür ederim.

Yani soru diye sormadım, bilgi diye size iletiyorum.

BAŞKAN – Bir iki soru daha alalım, sonra cevaplırsınız.

Buyurun Sema Hanım.

SEMA RAMAZANOĞLU (Denizli) – Değerli Başkanım, bu sağlık hizmetlerinin organize edilmesiyle ilgili bir şey söylemek istiyorum. İlk mecburi hizmete başladığım dönemde, Afyon’da ana çocuk sağlığı hekimi olarak çalışırken aynı zamanda cezaevi doktoru olan arkadaşımın orada olmaması sebebiyle vekâleten cezaevi doktorluğu da yaptım. Böyle bir tecrübem de var.

Şimdi, şunu söylemek istiyorum: Birinci basamak sağlık hizmetleri mahkûmun bulunduğu yerde verilir. Mahkûmun transportu, o sırada güvenlik, bir sürü şeylere hiç gerek yok; doktor arkadaş gelir haftanın belirli günü, polikliniğini yapar. İşte basit kan alma, idrar tahlilleri, hepsi alınır. İkinci adım dediğimiz... Yüzde 80 sağlık problemi birinci adımda zaten hallolur, yüzde 80’i. Geri kalan yüzde 20’si için yataklı tedavi veyahut da üst tetkiklerin yapılması için hastanın ilgili yere transportu yapılabilir, o mekândaki ilgili hastaneye. Bu bağlamda, birinci adım sağlık hizmetlerinin mahkûmun bulunduğu yerde çözülmesi gerekiyor diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sibel Hanım.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Sordum ama herhâlde arada kaynadı. Cezaevinde kalamaz raporuna sahip kaç kişi var elinizde, bir onu... Yani adli tıp raporu olan kaç kişi var, elinizde rakam var mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Cevap vereceğiz.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – İkincisi, engelli kişi sayısı... Bir de sosyal alan yani spor filan vesaire konusunda çok ciddi problemler var; yeterli düzeyde, yeterli saat ayarlanmadığı konusunda ciddi eleştiriler var, bize gelen yakınmalar var.

Bir de şunu sormak istedim: Örgütlere göre kaç kişi, cins, yaş ve onun bilgisini almak istedim.

Aynı zamanda, Ağrı Patnos’ta 4 -tutuklu olarak biliyorum ama hükümlü de olabilir- tüberküloz hastası bilgisi gelmişti bize. O, ciddi bir problem.

Bazı aileler için, 4 çocuğu olanlar var, cezaevinde olanlar, çok uzak yerlerdedir. Bir taraf mesela Kandıra'da, biri Karadeniz'de, biri Diyarbakır'da; aile böyle hepsine ulaşamıyor. Bunu gözetiyor musunuz? Yani ailelere -çocukları bir araya getirebilme değil de- yakın olabilecek düzeyde bir yere getirebilir miyiz?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Sondan başlayayım Sayın Başkanım.

Şimdi, nakillerle ilgili, doğru, bu tür sıkıntılar var, bu da doluluktan kaynaklanıyor. İnşallah yeni cezaevleri yapınca bu sorunlar aşılabilecek. Mesela, şimdi, Diyarbakır'daki cezaevlerini inşallah birkaç ay içerisinde açmayı planlıyoruz, hatta müdürlerini de atadık. İnşallah onlar açılınca mesela o bölgedeki birçok sıkıntı azalmış olacak. Yani tabii, diğerlerine kısmen yardımcı oluyoruz. Çünkü doluluk olduğu için yani onları oralara alamıyoruz. Bir de tiplerine göre, o illerde mesela kalacak cezaevi olmuyor o tip, işlediği suçla ilgili olarak. Dolayısıyla yardımcı olamıyoruz ama inşallah yeni cezaevlerini açtığımızda bu sorunları aşacağımızı düşünüyoruz.

Ağrı Patnos'ta 4 tüberküloz hastası olduğu doğrudur. Onların tedavileri Erzurum'da yapıldı ve kurumlarına iade edildi.

Engelli olarak şu anda 281 hükümlü ve tutuklumuz var cezaevlerinde, Sayın Başkanım, UYAP kayıtlarımızda bu şekilde.

Bunun dışında, sağlık hizmetleriyle ilgili zaten protokolümüz var Sağlık Bakanlığıyla. İlk derece tedavi işlemleri aile hekimleri tarafından yapılıyor, acil olanlarda zaten 112 çağırılıyor, hastanelere gönderiliyor. Onun dışında, bu hastaneleri biz kampüslerin bulunduğu yerde yapıyoruz. Mesela şu anda İstanbul Silivri'de 18.500 hükümlü ve tutuklu var. Şimdi orada hepsinin nakli çok zor oluyor. Onun için orada bir hastane olsun dedik. Aynısı, şimdi, 11 bin civarında Sincan'da var hükümlü ve tutuklu, orada olsun istedik ve bunları da Sağlık Bakanlığı işletiyor, bize bağlı değil. Yani dışarıdaki bir devlet hastanesiyle onlar eşleştirilip tedavileri onlar yapıyor.

Evet, kitaplarla ilgili, şimdi, “Bende var, niye parayla alayım?” diyoruz. Tabii, orada güvenlik bakımından şöyle bir sıkıntı oluyor: Evet, baktığınız zaman kitap ama içeri açıp baktığınız zaman kaçınıcı sayfasından sonra orada örgütsel bir talimat, yazışma olabiliyor. Dışarıdan kitap görünüyor, içinde farklı materyaller olabiliyor. İşte bunların engellenmesi amacıyla... Şu söyleniyor ya: Güvenlik bakımından eğer sıkıntılı olacaksa... Tabii, bunu, cezaevi müdürlerimiz veya oradaki kitap okuma komisyonu değerlendiriyor ve bu yasaklı değilse, güvenlik bakımından sıkıntı oluşturmayacaksa, eğer siz bunu almak istiyorsanız kantin vasıtasıyla alınır deniyor. Yani bu gerekçelerle bu yapılıyor.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Gelen kitabı inceleyebilir ama.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Yani işte, şu anda, bakın, cezaevlerimizde çok insan var. Bizim o kadar yeterli memurumuz yok, zaten memur sıkıntısı da çekiyoruz.

Cinsel yaklaşımı... Hükümlü ve tutuklular yönünden de zaten biz farklı uygulamalar imkânlar ölçüsünde yapmaya çalışıyoruz. Onları işte aynı odalara koyalım. Hatta onlarla ilgili, daha çok onların bulunabileceği bir cezaevi olabilir mi diye o konuda zaten çalışmalarımız da var.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Onlarla hastaların yan yana olmasıyla alakalı...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ ŞABAN YILMAZ – Evet, bunun dışında son olarak Başkanım, şunu söyleyelim: Tabii, bize çok yoğun talepler geliyor, istekler geliyor. İşte diyelim ki size geliyor, sizden bize ulaşıyor, biz bunların titiz bir şekilde araştırıyoruz. Bu raporlar geldi, biz arkadaşlarla toplandık; iki gündür, geldiğinden beri bunlarla ilgili ne yapılabilir, eksiklikler nedir, ne değildir, değerlendirmeler yaptık hatta talimat verilmesi gereken hususlarda talimatlar verdik. Avrupa İşkence Önleme Komitesi zaman zaman ülkemize geliyor, ziyaretler yapıyor, onların raporlarını biz alıyoruz.

Onun dışında, emin olun, her gün en az 5-10 vekilimiz sadece beni arıyor. İşte arkadaşlarımızı arıyor, herkese ulaşıyorlar, biz bunların hepsini dinliyoruz, imkânlar ölçüsünde yardımcı olmaya çalışıyoruz. Yapılacak bir şey varsa da yapmaya gayret ediyoruz. Biz her zaman daha iyisini yapmak istiyoruz. Bu konularda sizlerin desteğini bekliyoruz. Haksız eleştiriler de almak istemiyoruz yani biraz da destek bekliyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Evet, müzakereler tamamlanmıştır değerli arkadaşlar.

Ben ayrıca Ceza ve Tevkifeleri Genel Müdürlüğünden gelen bürokrat arkadaşlara bilgilendirmelerinden dolayı da teşekkür ediyorum.

Bu her iki raporda da emeği geçen arkadaşlara da ayrıca teşekkür ediyorum.

Müzakerelerini birlikte, konuları aynı, benzer olduğu için birlikte yaptığımız raporların oylamalarını ayrı ayrı yapacağım. Yalnız raporlara karşı muhalefet şerhi vermek isteyenler için üç günlük süre veriyorum. Eğer varsa muhalefet şerhi, arkadaşlarımız ulaştırabilirler.

Şimdi, Maltepe Açık ve 2 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporu'nu kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Elâzığ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu'nu kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ben son olarak arkadaşlarımla emeklerine ve objektif tutuma teşekkür ediyorum. Bu konudaki sözlerimin de tutanağa geçmesini isterim ama bazı konulardaki ayrışık düşüncelerimi de ek olarak sunacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet arkadaşlar, hepinize teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.46